

Abstraktsamling Nordiska Konferensen för
RetorikForskning NKRF8 12-14 oktober 2022

Plenarer

The Swastika Counter: A Rhetorical Data Studies Approach for Studying and Enacting Activism in an era of Ongoing White Supremacy

In recent years, data activism (Milan and Gutiérrez, 2015) has become a promising means of making visible contemporary injustices that take place within and across national borders and mobilizing social action. In this presentation, I forward “rhetorical data studies” as a productive methodology for both studying and generating data activist tactics with persuasive potential to generate actionable insights and tools (Gregg and Nafus 2017) that can account for (and hopefully intervene in) pressing socio-political problems. To explicate this approach, I weave visual rhetorical studies, critical data studies, and critical race theory to theorize the connections between the racial politics of circulation (Gries and Bratta 2019) and the visual politics of accountability. I then demonstrate not only how such approach can be deployed to study how others have put data activist rhetorics to work for their own social justice purposes but also how I have used this approach to generate The Swastika Counter, a digital public humanities project that aims to create reliable data about low level incidents of racialized hate across the United States. Ultimately, I insist that as we begin to focus more intently on how rhetoric moves beyond borders in an age of ongoing white supremacy, we, as rhetoric scholars, ought to be concerned with not just developing new ways to study such movement but also with using our rhetorical expertise to develop new means of making such movement possible.

Laurie Gries
Syracuse University

Pandemic rhetoric: The strategies of the Scandinavian health authorities during the COVID-19 pandemic

Why should people believe what you say? The health authorities also had to ask themselves this basic question during the COVID-19 pandemic. In the complex crisis that arose as a result of the outbreak, there was a large supply of competing perceptions and notions of expertise, character, and benevolence negotiated in traditional and social media. Famously, the Scandinavian countries chose different strategies to deal with the pandemic. While Denmark and Norway adopted strict measures such as lockdown, Sweden chose a strategy that has been called a de facto herd immunity strategy. To some degree, the public health authorities also chose different ethos building strategies. In this presentation, I will discuss the rhetoric of expertise, communication of uncertainty, practices of transparency, as well as the attempts to establish rapport with the public.

Øyvind Ihlen
University of Oslo

Border Rhetorics in Pandemic Times

In this talk, I discuss border rhetorics (rhetoric about borders) and bordering rhetorics (rhetoric that constitutes borders) in the early days of the AIDS pandemic and during the COVID-19 pandemic in the United States. I will argue that HIV/AIDS became an opportunity to enact what I call "alienizing logic," which is the foundational logic that defines US national belonging. In particular, I articulate the ways that alienizing logic rhetorically manifested in calls to quarantine people living with HIV/AIDS inside the US ban those outside from coming in. In the second part of the talk, I consider how disease again became an opportunity to enact alienizing logic as found in rhetoric about asylum seekers at the southern US border during the COVID-19 pandemic. Discussing the border and bordering rhetorics of the two pandemics in relation to one another provides new ways to think about borders through the lens of rhetorical theory and criticism.

Karma R. Chávez
University of Texas

Paneler

Journalisten som retor – aktiv, aktivistisk, ansvarlig?

Med dette panel anlægger vi et humanistisk, retorisk perspektiv på journalistisk praksis og anskuer journalister som retorer, der må overveje både moral og ansvar i deres fagprofessionelle ageren. Med afsæt i retorikkens tradition for at uddanne og rådgive handledygtige retorer ønsker vi at diskutere og bidrage til at teoretisere, hvordan journalister forvalter rollen som aktive, ja endda til tider aktivistiske medskabere af den virkelighed, de formidler. Vi udfordrer og nuancerer således den objektivitetsnorm, der til stadighed hyldes, imens den samtidig beskrives som et ‘strategisk ritual’, journalister udfører for at sløre deres subjektive betydning for den journalistik, de bedriver (Tuchman, 1972). Panelets to første præsentationer diskuterer henholdsvis *nyhedsværdi* og *faktatjek* og forholder sig til, hvordan journalistiske praksisser med fordel kan konceptualiseres ud fra et retorisk perspektiv, der vedkender sig og betoner journalistens mere aktive og skabende rolle; panelets to sidste præsentationer undersøger forskellige eksempler på *aktivistisk journalistik* og diskuterer, hvad der karakteriserer journalisters moralske ansvar, når de går fra at være formidlere af virkeligheden til at ville forandre den. På tværs af præsentationerne er sightet at sætte grænseflader mellem retorik og journalistik til debat på både kritisk og konstruktiv måde.

Nyhedsjagt med Carolyn Miller: Et retorikfagligt bud på et journalistisk nyhedsbegreb

Af Christine Isager, Københavns Universitet

Journalistiske nyhedsværdier drøftes ofte i et sprog med stærkt deterministisk præg. Der henvises enten indforstået til journalistens mavefornemmelse (man kender bare en god nyhed, når man ser den) eller til taksonomier, der får karakter af mere eller mindre uafviselige kriterier for, hvornår en historie kan forventes at klare sig på barske markedsvilkår og over for et blasert mediepublikum (Harcup & O’Neill, 2017; Schultz, 2007). På retorikfagligt grundlag og med afsæt i studier af såkaldt *soft news* og litterær journalistik argumenterer jeg for en udvikling af nyhedsbegrebet, der giver journalisten både et udvidet handlerum og klarere ansvar for sine beslutninger, bl.a. ved at betone journalistikkens konstitutive kraft. Begrebsudviklingen vil i oplægget her tage afsæt i Carolyn Millers begreb om retorisk inventiv praksis som en ‘hunt for novelty’, der skal balancere mellem (topisk) nytænkning på den ene side og tilpasning til decorum på den anden (Miller, 2000).

På jagt efter sandheden: Faktatjekjournalisters praksis og rolle i en epistemisk ustabil verden

Af Mette Bengtsson, Københavns Universitet

Journalistisk faktatjek er en fremvoksende praksis, der udspringer af en amerikansk kontekst (Graves, 2016), og som for alvor har manifesteret sig i Norden inden for de seneste årtier med journalistiske faktatjekmedier som Faktisk.no i Norge, DN’s fakta i frågan og Källkritikbyrån i Sverige og Detektor og TjekDet i Danmark. Med afsæt i en række eksempler og

observationsstudier fra det danske faktatjekmedie TjekDet diskuterer jeg journalisternes praksis og rolle i forhold til at afgøre faktuelle størrelser i den politiske debat. Jeg argumenterer for, at faktatjek ikke altid alene er et spørgsmål om at afgøre sandt eller falsk, men at faktatjek i bund og grund bør anskues som deliberation om uenigheder om konstaterende påstande, og at retorikken kan tilbyde et nuanceret begrebsapparat, der kan hjælpe til at præcisere og kvalificere faktatjek som journalistisk praksis. Faktatjekjournalister kan ikke dække sig ind under en objektivitetsnorm, men må vedkende sig de subjektive beslutninger, der ligger i både stofudvælgelsen, den journalistiske research og formidlingen. Når faktatjek bliver brugt som led i politiske kampagner, er det også et udtryk for, at faktatjekkerne langt fra kan hævde at være objektive, men at de er og bliver aktive aktører i den politiske debat (Wintersieck et al., 2018).

Decorum i Rigsfællesskabet: Politisk journalistik der går over grænsen

Af Turið Nolsøe, Københavns Universitet

I en række programmer sendt i 2017-18 opfordrede journalister fra Radio24syv samt Dansk Kvindesamfund danske politikere til at blande sig i eller kritisere den færøske abortlovgivning. Opfordringen er blevet mødt med strategisk tavshed fra politikernes side (Brummett 1980), mens den færøske pro choice-bevægelse har taget afstand fra ”ensidig journalistik om hvor konservative Færøerne er”, og understreget at ”kampen for fri abort er en kamp, som Færøerne skal tage på egen hånd – ikke pga. pres fra Danmark” (frittval.fo/press-faq). Med afsæt i politologiske analyser af diplomati i Rigsfællesskabet samt egne undersøgelser af hvordan Færøerne bliver fremstillet i danske medier, vil jeg påpege hvordan situationen illustrerer et modsætningsforhold mellem journalistisk ethos og politisk decorum (Bro 2006; Adler-Nissen 2012). Mens Radio24syvs journalisters bramfrie stil kan ses som udtryk for et journalistisk ideal om at stille myndigheder til ansvar, så viste programrækken sig ikke at være hensigtsmæssig ift. at mobilisere politisk støtte på tværs af Rigsfællesskabets grænser. På baggrund af min analyse diskuterer jeg, hvordan den aktive og nærmest aktivistiske rolle Radio24syvs journalister tager på sig udgør et relevant bidrag til Rigsfællesskabets politiske deliberation, men kommer til kort, når den overskridet både journalistiske og retoriske normer, som jeg samler under begrebet decorum.

Imitationværdig aktivistisk journalistik: Når journalister tilskriver sociale bevægelser retorisk handlekraft på forbilledlig vis

Af Rasmus Rønlev, Syddansk Universitet

I aktivistisk journalistik (‘advocacy journalism’) bekender journalister sig til transparens og oprigtighed som alternative journalistiske normer frem for at besynde traditionelle normer som objektivitet og upartiskhed (Charles, 2019, s. 3-4). Af samme grund er praksissen omdiskuteret blandt journalister. I mit oplæg vender jeg opmærksomheden mod to eksempler, hvor danske journalister ikke desto mindre har opnået anerkendelse enten i eftertiden eller i samtiden for på aktivistisk vis at tilskrive sociale bevægelser retorisk handlekraft: På den ene

side Erik Thygesens mobilisering af den danske kvindebevægelse i 1970'erne (Thygesen, 1970); på den anden side Jørgen Steen Nielsens forsvar for den unge klimabevægelse i 2010'erne (Nielsen, 2019). Tilsammen illustrerer mine analyser, hvordan journalister på forbilledlig vis kan fungere ikke blot som formidlere af aktivisters handlinger og bevæggrunde, men som aktivister i egen ret. Ligesom Thygesen og Nielsen kan journalister fremme sociale bevægelsers sag ved at etablere mulige kommunikative relationer mellem mennesker, der enten har lille kendskab til eller forståelse for hinanden.

Litteratur

- Adler-Nissen, R. (2012). *Diplomacy as impression management: strategic face-work and post-colonial embarrassment*. CIPSS Speakers Series on International Security and Economy, McGill University.
- Bro, P. (2006). Nye roller i redaktionslokalerne – Hvad danske journalister gør og bør. *Journalistica*, 1, 63–79.
- Brummet, B. (1980). Towards a Theory of Strategic Silence. *Quarterly Journal of Speech*, 66(3), 289–303.
- Charles, M. (2019). Advocacy Journalism. I T. P. Vos, F. Hanusch, D. Dimitrakopoulou, M. Geertsema-Sligh, & A. Sehl (Red.), *The International Encyclopedia of Journalism Studies*. Wiley.
- Graves, L. (2016). *Deciding What's True: The Rise of Political Fact-Checking in American Journalism*. Columbia University Press.
- Harcup, T. & D. O'Neill (2017) What Is News? News Values Revisited (Again). *Journalism Studies* 18(12): 1470-1488.
- Miller C. (2016) The Aristotelian Topos: Hunting for Novelty. I V.K. Robbins m.fl. (red.), *Foundations for Sociorhetorical Exploration*. Atlanta: Society of Bibl. Literature.
- Nielsen, J. S. (2019). *Som gjaldt det livet: Til den nye klimabevægelse*. Informations Forlag.
- Schultz, I. (2007). The Journalistic Gut Feeling: Journalistic doxa, news habitus and orthodox news values. *Journalism Practice*, 1(2), 190-207
- Thygesen, E. (1970, marts). "Rejs jer kvinder!". *Superlove*, 8-9 og 15.
- Tuchman, G. (1972). Objectivity as Strategic Ritual: An Examination of Newsmen's Notions of Objectivity. *American Journal of Sociology*, 77(4), 660–679.
- Wintersieck, A. et al. (2018). The Message Matters: The Influence of Fact-Checking on Evaluations of Political Messages. *Journal of Political Marketing* 20(2), 1-28.

Panel: Grænser for etos

Dette panel undersøger grænserne mellem etos, troværdighed og tillid, grænsen mellem at gøre og at handle, mellem sag og sjæl og grænser i etos som bør viskes ud. Kort sagt tilbyder vi med panelet en udforskning af etos i fortid og nutid og undersøger den plads etos kan og bør have i retorikforskningen. Vi afgrænser og udvider retorikkens studie af etos.

Panelet vil have fire korte præsentationer, hver især fulgt af korte opklarende spørgsmål. Efter dette følger en afsluttende rundbordssamtale med mulighed for spørgsmål og kommentarer til alle paneldeltagerne – og imellem dem.

Panel-præsentationer

Jens E. Kjeldsen: Etos, troværdighed og tillid – en nødvendig begrebsafklaring

Universitetet i Bergen, jens.kjeldsen@uib.no

Etos er ikke bare en af de tre appellformer som retorikken har arbejdet med siden antikken. Ifølge Aristoteles er etos den vigtigste appellform. Alligevel er studier af etos sjældne i samtidens retorikforskning. I efterkrigstiden dominerede socialpsykologernes eksperimentelle udforskning af troværdighed, så kom sociologernes studier af tillid, og i øjeblikket dominerer samfunds- og medieforskere med survey-studier af generaliseret tillid og tillid til medier. Med visse undtagelser synes retorikere at stå på sidelinjen med individorienterede studier af taleres etos. Denne præsentation beskriver tre opgaver som retorisk forskning bør gøre for at bidrage med indsigt om etos, troværdighed og tillid. For det første historiske studier, for det andet receptions-orienterede casestudier, for det tredje teoretisk begrebsafklaring. Jeg vil særlig gå ind på begrebsafklaringen. I socialpsykologien, sociologien og retorikken bruges begreberne etos, troværdighed og tillid overlappende – og til tider helt udefineret.

Jeg udforsker derfor disse begrebers indhold, foreslår afgrænsninger og definitioner, samt forklarer værdien af dette for vor tids forskning på etos, troværdighed og tillid.

Hanne Roer: Practise what you preach! Augustins moralske og karismatiske etos.

Københavns Universitet, roer@hum.ku.dk

Augustins *De doctrina christiana* er et forsvar for de kristnes brug af retorikken, skrevet samtidig med hans bekendelser, *Confessiones* (o. 395; 4. bog dog skrevet meget senere, ca 427). Bog I-III handler om inventio, stofindsamling ud fra fortolkning af Bibelen (de modo inveniendi; hermeneutik og eksegesi bliver en del af inventio), mens bog IV drejer sig om at kommunikere de kristne budskaber (de modo proferendi). Augustin citerer ofte fra Cicero, uden at nævne ham ved navn, og indsætter de grundlæggende retoriske begreber i en ny kristen ramme. Reglerne er universelle, hævder Augustin, men den vigtigste del af læreprocessen, imitatio, skal udelukkende ske ud fra kristne tekster, især Paulus. Stillejerne og appelformerne skal tjene samme store sag, det kristne budskab. Alt afgørende for talerens troværdighed er hans moralske habitus: Intet er så overbevisende som hans egen leveform. Han skal helst være både vis og veltalende (Ciceros ideal). Hvis han ikke kan finde ud af at tale, kan han recitere en andens prædiken. Han skal bede før han prædiker, for så vil Gud sætte en tale på hans læber (han skal dog altid øve sig). Augustin adskiller på sin vis talerens karakter fra stoffet, men han tror på at den guddommelige inspiration kan gøre selv en dårlig taler til en hæderlig formidler af evangeliet. Denne karismatiske etos-opfattelse fik stor betydning for senere kristen retorik; her vil jeg inddrage tidlig moderne retorik (Melanchthon og jesuitterne)

Iben Brinch: Ethos i saken og sjelen

Universitetet i Sørøst-Norge, Iben.Brinch@usn.no

Cicero skriver at det å finne ut og vurdere hva en skal snakke eller skrive om og hva som da skal med i teksten «saktens er viktig og mest jamgoda med sjela i

kroppen» (Orator, Om inventio, 1995, s. 31). Dette valget har lite med retorikk som talekunst å gjøre, men handler om å velge en sak som du kan bære helt frem, uansett hvilke kritiske røster som vil reise seg og hvilken retning kommunikasjonen vil ta. Kanskje man kan snakke ikke bare om aptum her - om hvorvidt saken og innholdet passer til taleren - men om autentisitet og identifikasjon: Er saken og innholdet i overensstemmelse med talerens eller forfatterens karakter, da vil det oppleves og vurderes som riktig og godt både på innsiden hos den talende og hos publikum. Poenget her er at din karakter skapes, gjenskapes, bekreftes, befestes, tydeliggjøres, synliggjøres gjennom det å tale og skrive om noe, heri ligger en helt vesentlig del av kraften i ethos. Det å ytre seg om en sak er imidlertid dialektisk på den måten at saken og innholdet i seg selv former og kultiverer karakteren. Vurderingen av hva man vil beskjefte seg med og legge sitt navn til, handler dermed ikke bare om valget for den enkelte talen eller teksten, ei heller om ditt gode rykte, men om hvem du faktisk er og skal bli. Enhver sak og innhold vil smitte av på og sette rammer for din sjel.

Kristian Bjørkdahl: Ethos i *bred* forstand

Universitetet i Oslo, kristian.bjorkdahl@sum.uio.no

I *Retorikken* skriver Aristoteles at vi må skille mellom den forutgående tillit man måtte ha til en talers karakter og den som kommer av – og altså skapes i – selve talen. Slik Aristoteles ser det, er det kun det siste som skal regnes som en *retorisk* fremskaffelse, og det er kun det siste som sorterer under begrepet «ethos». I dette innlegget tar jeg til orde for at vi bør viske ut Aristoteles' distinksjon. Jeg vil argumentere for at denne distinksjonen anlegger en kunstig måte å avgrense retoriske fra andre fenomener på, og at skillet bare har blitt mer kunstig siden Aristoteles' tid. I samtidig retorisk praksis er talesituasjoner ikke like strengt avgrenset som dette skillet forutsetter; det er langt flere av dem, de er mer uoversiktlige og multimodale, og hviler i mange tilfeller på større avstand enn hva den antikke retorikken la til grunn. Et moderne retorikkfag bør følgelig utvide sin forståelse av begrepet ethos, slik at det også omfatter studier av hvordan tilbøyeligheten til å stole på en gitt taler – eller også, folk i allmennhet – skapes i utgangspunktet. Det innebærer blant annet retoriske studier av ulike typer sosialisering, herunder investering i kulturelle «stereotyper».

Scandinavian Rhetoric – Its Status and Prospects

In the space of a couple of generations, Scandinavian research on rhetoric has gone from being a pet subject of a few intellectual beacons to becoming a modern university specialization. The history of the discipline varies significantly across Scandinavia, however, and the current configuration of rhetoric is quite diverse, with scholarly affiliations ranging from linguistics and textual studies to media studies and PR to philosophy and literature. Today, Scandinavian rhetoric is as multiple as it is groundbreaking. Or is it really?

This panel calls for a status report and discussion of the current configuration of the rhetorical discipline in Scandinavia. On what scientific grounds does rhetorical research in Scandinavia rest? Is there a shared Scandinavian tradition of rhetorical research – if so, what is distinct about this tradition? How does Scandinavian rhetoric currently stand vis-à-vis rhetorical scholarship elsewhere in the world? Not least, what future ambitions for the rhetorical discipline do we find at the various research institutions in the region?

Panel

The panel features scholars from various rhetoric research environments in Norway, Sweden, and Denmark, and is co-organized by the Nordic Rhetoric Association.

Panelists

Assimakis Tseronis (Örebro)

Pamela Pietrucci (København)

Marie Lund (Aarhus)

Tommy Bruhn (København, prev. Lund)

Eirik Vatnøy (Oslo)

Chair

Kristian Bjørkdahl (Oslo)

Skandinavisk retorikkforskning – tingenes tilstand

Skandinavisk retorikkforskning har i løpet av få generasjoner gått fra å være et emne forvaltet av noen få intellektuelle fyrtårn til å bli et moderne universitetsfag. Historien er ulik i de forskjellige landene og på de forskjellige universitetene. Dette har gitt de forskjellige retorikkforskningsmiljøene svært ulik institusjonell forankring, fra lingvistikk og tekstvitenskap til medievitenskap og PR til filosofi og litteratur. Dagens skandinaviske retorikkforskning er like mangfoldig som den er grensesprengende. Eller er den det?

Panelet vil ta en fot i bakken og diskutere tingenes tilstand for retorikkfaget i Skandinavia. Hvordan forstår de forskjellige retorikkforskningsmiljøene i Skandinavia sitt vitenskapsteoretiske grunnlag? Kan vi snakke om en felles Skandinavisk retorikkforskningstradisjon? I så fall, hva forener oss og kjennetegner oss? Hvordan står det til med vårt forhold til våre kollegaer andre steder i verden? Og ikke minst, hvilke ambisjoner har de forskjellige fagmiljøene for retorikkforskningen fremover?

Panel

I panelet vil det sitte representanter fra de forskjellige forskningsmiljøene i Norge, Sverige og Danmark. Panelet organiseres i samarbeid med Nordisk Retorikkforening.

Panelister

Assimakis Tseronis (Örebro)

Pamela Pietrucci (København)

Marie Lund (Aarhus)

Tommy Bruhn (København, tidl. Lund)

Eirik Vatnøy (Oslo)

Møteleder

Kristian Bjørkdahl (Oslo)

En epideiktisk vending? Retoriske ritualer i dagens politiske debat

Epideiktikken har fået en stor og viktig rolle i de seneste årtiers politiske debat. Eksemplerne er mange: Me too, Black lives matter og covid-19 pandemien er blot nogle få debatter hvor værdier, normer, og spørgsmål om forskellige fællesskabers ve og vel står i centrum i den politiske kamp. I dette panel ser vi nærmere på denne vending i tre specifikke debatter og fænomener: Borgfreden som rituelt drama, den rituelle balancegang i nye svenske partipolitiske allianceer og afkoloniseringens praksisser i Sverige og Danmark.

Paper 1: Vem tar vem? Retoriska och rituella perspektiv på regeringsbildningsfrågan inför riksdagsvalet 2022

Jon Viklund

Politiska kommunikationen kommer ofta till uttryck genom ceremonier och riter, genom symboliska manifestationer av kulturella värden, ideologiska ståndpunkter och politiska strategier för att öka partiernas legitimitet och makt (Kertzer 1987). Retorisk-antropologiska perspektiv har visat sig fruktbara för studier av politik och kriskommunikation (t.ex. Hart 1993; McLeod 1999; Rai & Reinelt 2015), och tycks öka i förklaringsvärde i vår tid då den epideiktiska retoriken har fått en allt större roll i politiken. Dessa perspektiv har dock i mycket liten utsträckning prövats för att förklara svensk politik. Detta paper behandlar de specifika former av riter och sociala dramer (Turner 1982) som manifesterats kring frågan om politiska allianceer. Riksdagsval i Sverige har de senaste decennierna i stor utsträckning handlat om just vem tar vem. Efter alliansregeringens fall och SD:s uppgång har blockpolitiken kommit på skam, och frågan om regeringsbildningen har således kommit i förgrunden. Före blockpolitikens fall kunde partierna relativt oskuldsfullt ge uttryck för sin samhörighet, t.ex. med ett slags rituella handlingar genom symboler som badtunnor och korvgrillning. Även efter ”fallet” finns det ett behov att symboliskt gestalta samhörigheten, som när Ebba Busch lägger ut en bild på ett lunchmöte med SD:s partitoppar 2019, eller när Jimmie Åkesson berättar om köp av ett presentkort på Pressbyrån till Ebba Busch på hennes födelsedag (2021). Men dessa dramatiseringar har blivit långt mer problematiska, eftersom flera av riksdagens partier inte reservationslöst kan assimileras i dessa gemenskapsriter. Syftet med föredraget är att beskriva och diskutera denna förändring som uppstått och hur den kommer till symboliska uttryck.

Referenser

- Hart, Paul ’t. ”Symbols, Rituals and Power: The Lost Dimensions of Crisis Management”, *Journal of Contingencies and Crisis Management* 1, no 1 (1993).
- Kertzer, David I. *Ritual, Politics, and Power*. New Haven & London: Yale University Press, 1987.
- McLeod, James. ”The Sociodrama of Presidential Politics: Rhetoric, Ritual, and Power in the Era of Teledemocracy”, *American Anthropologist* 1999: 101(2):359–373
- Turner, Victor. *From Ritual to Theatre. The Human Seriousness of Play*, New York: Performing arts journal publ 1982

Rai, Shirin M & Janelle G. Reinelt (eds). *The grammar of politics and performance*, London: Routledge, 2015

Paper 2: Den svenska borgfreden som retoriskt och rituellt drama

Patrik Mehrens

Utöver den rent sakpolitiska kommunikationen kännetecknas samtida politiskt liv i hög grad av ceremoniella och rituella inslag (Barrling, 2013). Dessa framträder särskilt i partikulturernas egna ceremoniella uttryck – som i inramningen av partikongresser och i användningen av symboler – men finns även i samspelet mellan partierna, där de också kan få en sakpolitisk relevans. Ett exempel är den s.k. borgfreden, vars moderna historia inleds med de överenskommelser som ingicks mellan olika politiska partier i Frankrike (Union Sacrée) och Tyskland (Burgfrieden) under 1:a världskriget (Keil, 2014; Miller 1974). I Sverige har borgfred inträtt exempelvis efter politikermord och i samband med stora sjukdomsutbrott. Till borgfredens rituella kännetecken hör att den fungerar som ett övergångsstadium i syfte att hantera en kris. Med Turners terminologi kan borgfreden betecknas som ett ”liminalt” tillstånd (Turner, 1982), där de deltagande parterna träder ut ur sina traditionella roller och ingår en ny form av gemenskap med syftet att vårda samhällets enhet under ett yttre hot. Samtidigt utmärks borgfreden ofta av påtagliga spänningar. Det är ett tillstånd där retoriska utspel av olika slag både kan värla om och utmana det vapenstillestånd som råder. I detta paper kommer borgfredens retoriska och rituella särdrag att beskrivas, med exempel hämtade från fyra olika händelser i svensk samtidshistoria: Sveriges ordförandeskap i EU 2001 och 2009, mordet på Anna Lindh 2003 och utbrottet av coronapandemin 2020. Utifrån ett perspektiv på borgfreden som ett ”socialt drama” med liminala egenskaper (Turner, 1982) utvecklas en ny förståelse av den teatrala retorik som är utmärkande för samtida svensk politik.

Referenser

- Barrling, Katarina, ”Ritualer i politiken –rationellare än man kan tro”, *Politologerna. Statvetenskaplig analys av svensk politik*, 14 februari 2013.
- Hoffrogge, Ralf, *Working-Class Politics in the German Revolution : Richard Müller, the Revolutionary Shop Stewards and the Origins of the Council Movement*, transl. Joseph B. Keady, Boston: Brill 2015
- André Keil, *States of Exception: Emergency Government and ‘Enemies Within’ in Britain and Germany during the First World War*, Northumbria University 2014
- Miller, Susanne, *Burgfrieden und Klassenkampf: Die deutsche Sozialdemokratie im Ersten Weltkrieg* (in German). Düsseldorf: Droste 2014
- Turner, Victor, *From Ritual to Theatre. The Human Seriousness of Play*, New York: Performing arts Journal Publications 1982

Paper 3: At komme til rette med den koloniale arv: Skyld, kollektiv erindring og ritualer i Danmarks og Sveriges afkolonisering

Louise Schou Therkildsen

Selvom afkoloniseringen er en igangværende proces som begyndte for adskillige årtier siden i store dele af verden, har Norden – med få undtagelser – indtil for nyligt været forholdsvis upåvirket af dette. I det seneste årti har vi dog set en øgning af forskellige genrer af politiske og kulturhistoriske oplysningsinitiativer som har haft til formål at ændre på dette og dermed bidrage til et såkaldt ”forsoningsarbejde”. I både Sverige og Danmark er dette arbejdet sket i form af forskellige **udredninger** (”Historisk udredning om de 22 grønlandske børn, der blev sendt til Danmark i 1951”, afgivet 2020; ”Sanningskommission för det samiska folket”, nedsat 2021; hvidbogen ”De historiska relationerna mellan Svenska kyrkan och samerna”, 2016), **udstillinger** (*Blinde vinkler* på Den sorte diamant, 2017–2018; det danske Nationalmuseums nye permanente udstilling *Stemmer fra kolonierne*; Det nordiska museums udstilling *Sápmi*, 2017–2022), og, senest, **offentlige undskyldninger** til ofrene for koloniseringen (i 2020 af den danske statsminister, Mette Frederiksen, til de 22 grønlandske børn; i 2021 af Svenska Kyrkans ärkebiskop Antje Jackelén til det samiske folk).

I dette paper gør jeg nedslag i disse forskelligartede initiativer og undersøger hvordan de sammenvæver epideiktiske og deliberative praksisser der iscenesætter skyldforhold, kollektiv erindring, følelsesudtryk og ritualer, og dermed kan forstås som bestræbelser på egen afkolonisering (Lucas 2013) ved at diskutere og genforhandle forholdet mellem vedtagne normer og værdier og deres omsætning i (historisk) praksis (Villadsen 2014; 2020).

Referencer

Den svenske regering, ”Sanningskommission för det samiska folket”, 2021:

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/11/sanningskommission-for-det-samiska-folket/>

Frederiksen, Mette. ”Undskyldning til de 22 grønlandske børn som blev sendt til Danmark i 1951”, 2020:

<https://www.stm.dk/presse/pressemeldelser/undskyldning-til-de-22-groenlandske-boern-som-blev-sendt-til-danmark-i-1951/>

Jackelén, Antje. ”Vi ber om ursåkt”, Svenska Kyrkan, 2021:
<https://www.svenskakyrkan.se/samiska/vi-ber-om-ursakt>

Jensen, Einar Lund, Sniff Andersen Nexø & Daniel Thorleifsen, ”Historisk udredning om de 22 grønlandske børn, der blev sendt til Danmark i 1951”, afgivet 15. nov. 2020.

Lindmark, Daniel & Olle Sundström (red.). ”De historiska relationerna mellan Svenska kyrkan och samerna. En vetenskaplig antologi”. Artos & Norma bokförlag. 2016.

Lucas, Cecilia Cissell. ”Decolonizing the White Colonizer?”. PhD thesis. UC Berkeley. 2013.

Villadsen, Lisa Storm & Jason Edwards. *The Rhetoric of Official Apologies. Critical Essays*. Lanham, Maryland: Lexington Books. 2020.

Villadsen, Lisa Storm. ”More than a Nice Ritual: Official Apologies as a Rhetorical Act in Need of Theoretical Re-Conceptualization”. *Let's Talk Politics: New Essays on Deliberative Rhetoric*. Hilde van Belle, Kris Rutten et alia (red.). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 2014. 27-43

Abstrakt

“Say naught shall visit us but what Allah has prescribed for us”¹: Different shades of trust in immigrants’ reception of authorities’ COVID-19-related messages

Trust issues have been central to the ways nations across the world have struggled to rein the COVID-19 pandemic and administer vaccination programs. Successful communication is central to establishing trust—and this is fully or partly reliant on message construction, as well as message interpretation. However, attempts to define, conceptualize, and measure trust are akin to running into the many-headed hydra. One possible solution is going beyond the immediate co-text to not only take a synoptic overview on the text but to scrutinize the larger historical and socio-cultural contexts in order to trace the specific communal values shared by members of the community (i.e., doxa). This procedure foregrounds the importance of identifying the recurrent themes in the text, their relations to the global context and their reflection in the ethos of the community and their contribution to the ethos of the health communicator whose discourse is being analysed. Communal values may coalesce around a community’s deeply imprinted consciousness, what has been learned or acquired from early childhood. Noteworthy mentalities here are the Islamic values of *Tawakkul* (trust in God), *Thiqah* (trust in general), and *Amanah* (trust as a moral responsibility) and their impacts on generalized and particularized trust (Uslaner, 2002). The aim of this paper is to examine the discursive construction of trust and the ways in which the values (axiology) and ideologies espoused in such discourse are grounded in a particular view of norms and traditions of the recent Middle Eastern immigrants in Norway. The study examines the realization of trust in the first-generation Immigrants’ reactions to authorities’ COVID-19-relate messages on such social media platforms as Facebook. In so doing, the study aspires to problematize the hegemonic understandings of trust through a systematic approach anchored in digital ethnography and a bottom-up re-narration of concepts.

Maryam Alavi Nia
University of Bergen

¹ Verse 51, Tawbah Chapter, Quran

När gränsen för den enskildes ansvar har överskridits

Fil dr Gunilla Almström Persson

Under samhällskriser som de senaste årens pandemi har svenska myndigheter i allt större utsträckning använt sociala medier för att informera, styra och möta medborgares känslor. Sociala mediers reciproka karaktär kan till del sägas förändra det offentliga språkbruket men också relationen mellan myndigheter och medborgare. Jag är inte den första att uppmärksamma hur Foucaults maktanalys om *governmentalitet* (Foucault 1991) blir relevant för den politiska styrningen under pandemin i form av restriktioner och rekommendationer (jfr Westberg 2020). Emellertid vill jag ta analysen ett steg längre genom att titta på reaktioner på styrningen i internetforumet Flashback. Frågor som jag vill diskutera under min presentation är: Vilka reaktioner leder det ibland vaga språkbruket till? Hur diskuteras den politiska regleringen som kopplas till befolkningens ambitioner, rädsor och behov? Vilka reaktioner luftas med särskilt fokus att medborgare ska ta ansvar och handla utifrån frivillighet? Är effekten månne höjda i röster för en mer auktoritär makt?

I presentationen kommer jag att utgå från formuleringar av restriktioner och rekommendation på Folkhälsomyndighetens hemsida under pandemin. Mot en fond av en språklig socialsemiotisk analys (Hodge & Kress 1988) av FHM-materialet, för jag diskussionen vidare till governmentalitet utifrån diskussionstrådar på Flashback.

Referenser

- Foucault, Michel (1991). '*Governmentality*', trans. Rosi Braidotti and revised by Colin Gordon, in Graham Burchell, Colin Gordon and Peter Miller (eds.), *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*, pp. 87–104. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Hodge, Bob & Kress, Gunther R. (1988). *Social Semiotics*. Ithaca, N.Y. Cornell University Press.; van Leeuwen, Theo (2005). *Introducing Social Semiotics*. London: Routledge.
- Westberg, Gustav. (2020). *Corona, vaghet och skam*. Språk och stil NF30 2020.

Elektroniska resurser

<https://www.flashback.org>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/>

Forfattere: Ida Vikøren Andersen (presenterer), Institutt for fremmedspråk, Universitet i Bergen, [ida.andersen@uib.no](mailto:id.a.andersen@uib.no) og Catherine Bruns, Department of Communication Studies, University of Minnesota-Twin Cities.

Naturens verdi: Verdivurderinger av isbreer i norsk og amerikansk mediediskurs

Vårt syn på naturen, forholdet mellom mennesker og natur og verdiene vi tilskriver naturen har endret seg. Mens miljøskader i økende grad anerkjennes som et problem som bør begrenses (Andersen et al., 2021), har begrunnelser for å beskytte naturen endret seg fra å vektlegge den urørte naturens iboende skjønnhet (Oravec, 1981) til å vektlegge naturens verdi som en nødvendig ressurs for mennesker (Luxon, 2019). I denne artikkelen utforsker vi hvordan naturen verdsettes i to medierte isbrekontroverser: debatten om det norske selskapet Svaice sine planer om å utvinne luksusisbiter fra Svartisen og selge til eksklusive barer rundt om i verden; og debatten om US Forest Services foreslår utbygging av Mendenhall Glacier Recreation Area i Alaska for å imøtekommе økt cruiseturisme. Materialet vi undersøker er 64 norske og 57 amerikanske avisartikler hvor debattene utspilte seg. Analysene kombinerer kritiske retoriske og kritiske diskursmetoder for å undersøke hvordan isbreene i konstrueres kulturelt, hvilke verdier de tilskrives og hvem sine interesser som forsvarer i argumentasjon for utnytting eller vern av breene. Innledende analyser finner en spenning mellom breenes instrumentelle, relasjonelle og iboende verdi. I norsk diskurs vises denne spenningen gjennom motstridende konstruksjoner av Svartisen som verdiobjekt; som en agent som påvirker omgivelsene eller et objekt påvirket av menneskelig aktivitet; og som en ressurs som skal utnyttes eller en levende kropp som er verdifull i seg selv. I Alaska-diskursen vises denne spenningen i motstridende konstruksjoner over effektiv bruk av Mendenhall-breen, der breen verdsettes som en samfunnsvirksomhet, en forskningsmulighet eller et nostalgisk minne.

Litteratur:

- Andersen, G., Fløttum, K., Carbou, G., & Gjesdal, A. M. (2021). People's conceptions and valuations of nature in the context of climate Change. *Environmental Values*, 1-24.
- Luxon, E. M. (2019). Economics-oriented discourse strategies in environmental advocacy. *Environmental Communication*, 13(3), 320-334.
- Oravec, C. (1981). John Muir, Yosemite, and the sublime response: A study in the rhetoric of preservationism. *Quarterly Journal of Speech*, 67(3), 245-258.

Retorisk appell i fascismens nasjonalmonumenter

Forfatter: Julie Anfinsen

Abstrakt

Nasjonalmonumenter er ofte bygget med propagandistiske formål. De fascistiske bevegelsene på starten av 1900-tallet hadde behov for å engasjere folkemasser til demokrati og nasjonalisering gjennom mediene de hadde tilgjengelig. Det innebærer politisk kunst rituelle arrangementer. Monumetene vi har etterlatt fra tiden forteller oss noe om hvordan politisk kunst fungerte retorisk. Gjennom assosiasjoner til antikk storhetstid og krigsappell, forsøkte fascistiske regimer å bygge nye nasjonale identiteter. Nasjonalmonumenter skulle poengtere de nye verdiene, og ble benyttet som del av storlagne politiske arrangementer. I dette innlegget vil jeg diskutere hvordan fascistiske nasjonalmonumenter har blitt benyttet retorisk i forbindelse med nasjonaliseringsprosjekt.

Annen info

Om forfatter: nå skriver jeg masteroppgave i kunsthistorie ved NTNU. Fra før har jeg bachelorgrad i retorikk fra UiB. Abstraktet er knyttet til tema for masteroppgaven, som skal leveres våren 2023. Dette vil være første gang jeg holder innlegg ved en slik konferanse.

Klasselokale under åben himmel: Videnskabsaktivistisk ethos i mediedækningen af Scientist Rebellions forskeroprør ved Klimaministeriet

Frederik Appel Olsen, ph.d.-stipendiat

Institut for Kommunikation, Københavns Universitet

Abstract:

D. 25. oktober 2021 fandt den første trans-skandinaviske videnskabsaktivistiske civile ulydighedsaktion sted, da forskere med tilknytning til Nordiske universiteter blokerede gaden foran Klimaministeriet i København med en såkaldt teach-in: Forskere tilknyttet bevægelsen Scientist Rebellion forelæste for de tilhørende om klimakrisens alvor og konsekvenser på den politiske magts dørtrin. I denne artikel undersøger jeg den danske og svenske medioreception og –formidling af denne begivenhed for at belyse, hvordan videnskabelig ethos bliver genforhandlet i mødet med aktivistisk praksis. Jeg argumenterer for, at aktioner som denne har potentielle til at komplikere den udbredte offentlige forståelse af videnskabelig ethos som upartisk og desinteresseret i lyset af en fremskreden klimakrise, der kalder på udøvelse af retorisk "scientist citizenship."¹ Jeg undersøger demonstrationen gennem mediekilder, fordi netop medieringen og cirkulationen af de protesterende videnskabspersoners kroppe på åben gade er et grundlæggende formål med "uregerlig" kropslig argumentation, såsom demonstrationer og blokader.² Scientist Rebellions teach-in udgør en særligt kraftfuld appell til at gentanke forholdet mellem videnskab og samfund, eftersom den kropslige performance, der udgør den protesterende og blokerende forskers "critical interruption" i sig selv stiller spørgsmålstegn ved grundlæggende narrativer om forskerens position og rolle.³ Klimakrisen er særligt fordrende for disse udfordringer og udvidelser af videnskabelig ethos, eftersom ikke alene idéer

¹ Pamela Pietrucci og Leah Ceccarelli. "Scientist Citizens: Rhetoric and Responsibility in L'Aquila," *Rhetoric and Public Affairs*, vol. 22 (1), 2019

² Kevin DeLuca. "Unruly Arguments: The Body Rhetoric of Earth First!, ACT UP, and Queer Nation," *Argument and Advocacy*, vol. 36, 1999, 10

³ Phaedra Pezzulo. "Performing Critical Interruptions: Stories, Rhetorical Inventions, and the Environmental Justice Movement," *Western Journal of Communication*, vol. 65 (1), 2001

og viden er på spil, men også det materielle grundlag for alt liv, herunder forskerens. En bæredygtig videnskabsretorisk praksis er tvunget til at tage højde for, hvordan videnskabspersonens rolle i samfundet forholder sig til behovet for radikal handling på baggrund af vores viden om klimaforandringerne, som netop videnskaben har skaffet os.⁴

Litteratur:

DeLuca, Kevin. "Unruly Arguments: The Body Rhetoric of Earth First!, ACT UP, and Queer Nation," *Argument and Advocacy*, vol. 36, 1999.

Pezzulo, Phaedra. "Performing Critical Interruptions: Stories, Rhetorical Inventions, and the Environmental Justice Movement," *Western Journal of Communication*, vol. 65 (1), 2001.

Pietrucci, Pamela og Ceccarelli, Leah. "Scientist Citizens: Rhetoric and Responsibility in L'Aquila," *Rhetoric and Public Affairs*, vol. 22 (1), 2019.

Söderberg, Maria Wolrath. "Hållbarhetsretorik och hållbar retorik." *Rhetorica Scandinavica*, vol. 80, 2020.

⁴ Maria Wolrath Söderberg. "Hållbarhetsretorik och hållbar retorik." *Rhetorica Scandinavica*, vol. 80, 2020.

Den gröna marknadsföringens dygder: En konstruktiv vändning

Erik Bengtson

Lektor i retorik vid Södertörns högskola

Forskare i retorik vid Uppsala universitet

Sammanfattning till NKRF 8

I takt med att konsumenters klimatmedvetenhet ökar yttrar sig företag allt oftare om sina produkters positiva miljöegenskaper, ringa miljöbelastning, eller om hur de kompenserar för utsläpp. Sådana löften kan fylla flera funktioner, som att underlätta personalrekrytering eller förebygga statlig reglering. Det kan också vara ren reklam – grön marknadsföring.

I samhällsdebatten kritiseras dessa gröna löften ofta som ”greenwashing”. De sägs sakna substans och dölja att konsumtion *alltid* medför miljökonsekvenser. Samtidigt är inte alla katter lika grå; företags miljöarbete eller brist på miljöarbete har betydelse.

Här presenteras ett ramverk för diskussion och analys av grön marknadsföring – ett retoriskt fenomen som kan bidra till en konstruktiv dynamik och positiv samhällsförändring i relation till målet att forma en marknadsekonomi inom planetens gränser.

Ramverket bygger på samläsning av teorier om legitimering inom institutionell teori och en klassisk retorikvetenskaplig traditionen med utgångspunkt i Isokrates, Cicero och Quintilianus. Härigenom utforskas gränslandet mellan organisationsteori och retorik med särskilt fokus på social dynamik och etik.

Konkret utgår det analytiska ramverket från den vetenskapliga diskussionen om greenwashingens synder. Jag visar hur dessa ’synder’ är knutna till allmänna argumentativa utmaningar, och kan förstås som den ena sidan av en glidande skala där de enskilda synderna på den andra sidan motsvaras av dygder.

Som alternativ och komplement till greenwashing-diskussionens kritiska förhållningssätt föreslås här en konstruktiv vändning. Den möjliggörs genom att i den retoriska analysen såväl teoretiskt som empiriskt rikta fokus mot det dygdiga och det goda, mot eftersträvansvärdta *paradeigmata*.

Retorisk praksis over tid og sted: Den smilende sols retoriske økologi

Den danske Organisation til Oplysning om Atomkraft (OOA, 1974-2000

(www.atomkraftnejtak.dk) bærer en stor del af ansvaret for, at Danmark aldrig har etableret atomkraftværker og at det svenske atomkraftværk i Barsebäck blev lukket. Organisationen har således haft stor og blivende indflydelse på dansk og svensk energipolitik. Den har også haft stor indflydelse på retorisk praksis, særligt i Danmark og særligt i aktivistisk retorik, men også andre steder og i andre kontekster: OOA's ikoniske logo med den smilende sol og skriften "Atomkraft? Nej tak" lever sit eget liv i stadig nye versioner og med nye funktioner. Gennem indsamling af versioner af logoet og interviews med OOA-aktivister og aktivister, der har redigeret logoet og brugt til egne formål, undersøger jeg i denne præsentation den smilende sols spredning, udvikling og aktuelle status i dansk offentlig retorik for at kunne diskutere logoet som del af en retorisk økologi (Edbauer, 2005) og dets retoriske langtidsvirkning.

Atomkraftnejtak.dk (udateret)

Edbauer, J. 2005. Unframing Models of Public Distribution: From Rhetorical Situation to Rhetorical Ecologies i *Rhetoric Society Quarterly*. Vol. 35, No. 4 (Fall, 2005), pp. 5-24

Kristine Marie Berg
Sektion for Retorik
Institut for Kommunikation
Københavns Universitet
kristinebe@hum.ku.dk

Abstract til foredrag på NKRF8, Örebro universitet, 2022

Kjell Lars Berge, professor i tekstvitenskap, Universitetet i Oslo

Tittel: Retorisk dannelses i eneveldets tid

Nordisk, og særlig dansk-norsk, 1700-tall er preget av store endringer i ytringskulturen. Innføringen av en anonymisert og sensurfri skrifefrihet (og med det full ytringsfrihet) i det oldenborgske monarkiet som styrte over et landområde fra Altona (Holsten) i sør til Vardø (Norge) i nord og Island i vest, førte til etableringen av det vi gjerne kaller en «offentlighet». Presse, tidsskrifter og pamfletter ble publisert i et stort antall og solgt som varer på et helt nytt marked for frie ytringer. Denne nye offentligheten la grunnlaget for utviklingen av en ny ytringskultur og med det nye normer for hvordan debattanter ytret seg deliberativt i skrift. Skrifefriheten fikk også konsekvenser for dannelsen av eliten i Danmark-Norge. I 1775 ble latinskolen i Danmark-Norge revidert, ledet an av landets fremste embetsmann, og *de facto* statsminister, Ove Høeg Guldberg. Sentralt i latinskolereformen var en bekrefteelse av den klassiske dannelseskulturen, med vekt på lesning av tekster av bl.a. Cicero og retoriske øvelser basert på Quintilian. Men reformen la for første gang også vekt på å utvikle elevenes ferdigheter i å ytre seg i tale og skrift på morsmålet. Snart ble lærebøker i skoleretorikk publisert på dansk tilpasset lokale forhold og utfordringer. Denne nye dannelsen kom til preget den norske eliten som sto bak den demokratiske norske grunnloven av 17. mai 1814, og den ytringskulturen som ble utviklet i den nye nasjonen Norge på 1800-tallet.

I presentasjonen skal jeg redegjøre for denne nyretoriske dannelseskulturen, og de muligheter og utfordringer den innebar for styringselitens deliberative ytringskultur fra slutten av 1700 og langt inn på 1800-tallet.

Referanser

- Berge, K. L. (2015). Developing a New Political Text Culture in Denmark–Norway 1770–1799. I Krefting, E. M.; Nøding, A. & Ringvej, M. (Eds.), *Eighteenth century periodicals as agents of change. Perspectives on Northern Enlightenment*. Brill Academic Publishers. s. 172–184.
- Berge, K. L. (2021). Using Textbooks to Constitute a Nation: On Ove Høegh-Guldberg's Textbook Reforms in 18th Century Denmark-Norway. I Roos, M; Berge, K.L.; Edgren, H.; Hiidenmaa, P. & Matthiesen, C. (Eds.), *Exploring Textbooks and Cultural Change in Nordic Education 1536–2020*. Brill/Sense. s. 79–94.
- Horstbøll, H. Langen, U. & Stjernfelt. F. (2020). *Grov Konfækt. Tre vilde år med trykkesfrihed 1770-73*. København: Gyldendal.
- Johansen, A. (2020). *Komme til orde. Politisk kommunikasjon 1814-1913*. Oslo: Universitetsforlaget.

Retorisk «grensearbeid»

I sin velkjente artikkel (og senere bok) om såkalt «grensearbeid»,¹ forklarer sosiologen Thomas Gieryn at vitenskapen etablerer og hegner om sine grenser ved å kontrastere vitenskap fordelaktig med ikke-vitenskap. Slik Gieryn ser det, er grensearbeid en løpende, historisk contingent innsats, som kan betale seg med visse fordeler for vitenskapen: Den lar forskere etablere sin egen autoritet, og lar dem dermed avvise «pseudo-eksperter», og dessuten bidrar den til å beskytte vitenskapen fra politisk innblanding.

At grensearbeid har vært en del av retorikkens historie er åpenbart, men retorikken har ofte vært på «gal» side av grensen, altså har den blitt avfeid som ikke-vitenskapelig. Platons kritikk av sofistene gikk jo nettopp ut på å etablere at det de – angivelige vise – sofistene var i besittelse av *ikke* var ekte kunnskap. Den moderne retorikken befinner seg i en annen, men tilsvarende utfordret, situasjon, for den ble gjenfødt i en tid da vitenskapelighet ble koblet til en grad av spesialisering som den retoriske tradisjonen i utgangspunktet ikke var utstyrt for.

I dette innlegget tar jeg utgangspunkt i noen samtidige forsøk på retorisk grensearbeid, altså fagretoriske forsøk – i lærebøker, faglige «programskrifter», o.l. – på å avgrense retorikken mot omkringliggende ikke-vitenskapelige virksomheter. Jeg vil så gi forsøksvise svar på to spørsmål. Det første: Hvilke grenser bør fagretorikeren trekke opp mot sine praksisfelt? Det andre: Hvilke grenser bør retorikken trekke opp mot tilliggende fag? Et tredje spørsmål er kanskje vel så interessant, nemlig: Hva har svarene på de to første spørsmålene med hverandre å gjøre?

Kristian Bjørkdahl

Universitetet i Oslo

kristian.bjorkdahl@sum.uio.no

¹ Thomas F. Gieryn, “Boundary-Work and the Demarcation of Science from Non-Science: Strains and Interests in Professional Ideologies of Scientists,” *American Sociological Review*, vol. 48, no. 6 (1983), 781-795; Thomas F. Gieryn, *Cultural Boundaries of Science: Credibility on the Line* (Chicago: The University of Chicago Press, 1999).

Skämt över gränserna

Humor, allvar och nordisk gemenskap online

Tommy Bruhn, Københavns universitet

Joanna Doona, Lunds universitet (medförfattare)

I de nordiska länderna har man alltid skämtat om och med varandra, men vilken roll spelar sådant skämtande i nätmiljöer där ländernas medborgare möts? Humor är centralt i byggandet av gemenskap – med inverkan på inkludering, tillit och intimitet (Friedman & Kuipers 2013). Samtidigt kan humor skapa fientlighet och exkludering, och driva polarisering (Billig 2005). Skämtande vittnar därmed om gränserna som byggs, överbryggas och omförhandlas i vardaglig interaktion, där också gränserna mellan skämt och allvar blir en fråga om ständig omförhandling och diskussion (Bruhn & Doona 2021).

Den inomnordiska humorn på nätforum är en förlängning av en lång historisk tradition, som funnit nya funktioner i den digitala världen – med nya möjligheter både för att skämta om, och tillsammans med, medborgare från sina grannländer. Detta paper fokuserar på hur skämt, memes och ironi används mellan internetanvändare från de nordiska länderna, och hur de bemöts med skratt, allvar och indignation. Studien tar sitt huvudsakliga material från webbportalen reddit, med särskilt fokus på de nordiska nationella forumen och gemensamma nordiska forum såsom r/nordic, r/nordichistorymemes och r/kalmarreunion.

Interaktioner där medborgare skämtar om och med sina grannländer, liksom metadebatt om dem, vittnar stundom om såväl ideologisk som banal nationalism (Billig 1995), och stundom om en tydlig nordisk gemenskap. Inom denna diskurs finns uttryck för en banal skandinavism, som konstituerar gränser och normer för ett kulturellt medborgarskap. Dessa nätmiljöer kan betraktas som en framväxande folklig offentlighet fokuserad mot att diskutera delade, nordiska problem (Hauser 1999), vars retoriska normer är starkt präglade av humor och skämtrelationer (Gundelach 2000).

Referenser

- Billig, M. (1995). *Banal Nationalism*. London: Sage.
- Billig, M. (2005) *Laughter and Ridicule. Towards a Social Critique of Humour*. London: Sage.
- Bruhn, T. & Doona, J. (2021). Serious Grappling with Satire: Rhetorical Genre Affordances and Invitations to Participation in Public Controversy. *Javnost*. Epub 26 Oct-21. DOI: 10.1080/13183222.2021.1983303
- Friedman, S. & Kuipers, G. (2013). The Divisive Power of Humour: Comedy, Taste and Symbolic Boundaries. *Cultural Sociology* 7(2): 179-195.
- Gundelach, P. (2000). Joking Relationships and National Identity in Scandinavia. *Acta Sociologica* 43(2): 113-122.
- Hauser, G. A. (1999). *Vernacular Voices: The Rhetoric of Publics and Public Spheres*. Columbia: The University of South Carolina Press.

Klimatpopulism över gränser: Den visuella retoriken i ungdomsaktivismen för klimaträttsvisa

Frida Buhre, Linköpings Universitet

Ungdomsrörelsen Fridays for Future mobiliseras för klimaträttsvisa och under 2018 och 2019 skapade de den största och mest globala klimatrörelsen någonsin. I detta paper diskuteras rörelsens visuella retorik på Instagram, med fokus på hur proteströrelsens estetik skapade vissa former av ethos. Genom en tematisk analys av 500 Instagramposter samt en retorisk närläsning av populära bilder visar jag att rörelsen förlitar sig på tre former av ethos: ”vi, barnen”, ”vi, det globala syd” och ”vi, folket som agerar”. Vissa av dessa subjektspositioner kan kritiseras för sin gränslöshet och förmenta universalism, men jag argumenterar för att de skapas genom antagonismer som pekar ut en politisk motståndare och därmed också artikulerar gränser. Med hjälp av Jacques Rancière begrepp om politisk estetik som ett sätt att omskapa det offentliga rummets sensibilitet – hur vi ser och hör vissa saker och hur vi laddar dessa sinnesintryck med betydelser – och Chantal Mouffe’s diskussion om proteströrelser som uppbyggda kring antagonismer analyserar jag dessa ethos som populistiska uttryck. Jag argumenterar jag för att skolstrejkarnas extraordinära förmåga att mobilisera byggde på ett återanvändande av vissa populistiska estetiska traditioner – att det alltså var genom en gammal estetik som en ny rörelse byggde upp sig själv och sina motståndare.

Retorikforskaren som samhällsaktör: gränsöverskridandets utmaningar och möjligheter

Abstract

Maria Wolrath Söderberg och Maria Dahlin, Södertörns högskola

De senaste åren har vi, några forskare på Södertörns högskola, riktat in oss på retoriska perspektiv på klimatfrågor. Trögheten i den nödvändiga omställningen ligger inte längre i brist på vetenskaplig kunskap eller teknik utan i vår mänskliga oförmåga att gå från kunskap till handling i situationer där det finns konkurrerande synsätt och värden. Retoriska perspektiv kan ge viktiga bidrag för att komma vidare i sådana frågor och för att kritiskt granska problematiska tankesätt och också empatiskt undersöka möjligheter till möten. Vi har mött en släende efterfrågan på sådana analyser från medier, NGO:s, policyutvecklare, omställningsarbetare, politiker och forskare inom andra fält. Med tanke på klimatkrisens akuthet har vi fått ompröva tidigare förhållningssätt i vår forskarroll – framför allt ett vetenskapligt distanserade ideal (Oreskes 2013) och istället inta en mer aktivt deltagande forskarroll.

Middleton et al kallar detta *critical participatory rhetoric* (2015). I vårt fall har det handlat om att spela in forskningsinsikter i regeringsberedningar, att delta med retorikkritiska perspektiv som rådgivare i omställningsorganisationer eller att delta i forskarnätverk som uppsöker politiker som behöver deras kunskap. Att i realtid delta med sin kritiska analys och sina vetenskapliga perspektiv i frågor som karaktäriseras av värdeladdning, konflikt, rörlighet och komplexitet ställer emellertid stora krav på den vetenskapliga integriteten och manar till omprövning av en del antaganden om vad retorikvetenskap är och bör vara (Hess 2020). I denna session berättar vi om några erfarenheter och diskuterar möjligheter och problem med participatory critical rhetoric bland annat utifrån Fazey et als idéer om forskning om samhällstransformationer (2018).

- Fazey, I., Schäpke, N., Caniglia, G., Patterson, J., Hultman, J., van Mierlo, B., Säwe, F., Wiek, A., Wittmayer, J., Aldunce, P., Al Waer, H., Battacharya, N., Bradbury, H., Carmen, E., Colvin, J., Cvitanovic, C., D'Souza, M., Gopel, M., Goldstein, B., ... Wyborn, C. (2018). Ten essentials for action-oriented and second order energy transitions, transformations and climate change research. *Energy Research & Social Science*, 40
- Hess, A., Senda-Cook, S., Endres, D., & Middleton, M. K. (2020). (Participatory) Critical Rhetoric: Critiqued and Reconsidered. *International Journal of Communication*, 14(0)
- Oreskes, N. (2013, June 15). The scientist as sentinel. Limn. <https://limn.it/articles/the-scientist-as-sentinel/>
- Middleton, M., Hess, A., Endres, D., & Senda-Cook, S. (2015). *Participatory Critical Rhetoric: Theoretical and Methodological Foundations for Studying Rhetoric In Situ*. Lexington Books.

Gränslösa härskarhyllningar

När Karl XI avled i april 1697 hade han infört absolutism i det svenska Östersjöväldet. Vid den begravningsriksdag som arrangerades i Stockholm i november samma år myndigförklarades Karl XII, något som medförde att den då 15-årige kungen hade rätt att efter eget huvud stifta lagar och styra över sina undersåtar i Sverige, Finland, de baltiska provinserna och de tyska besittningarna. I detta paper diskuterar jag hur svenska språkiga tryckta dikter som tillkom med anledning av tronskiftet fungerade som en del av en offentlighet där politiska ställningstaganden diskuterades i indirekta ordalag och krav och förväntningar på den nye monarken artikulerades. I studien ingår analyser av panegyriska texter från Stockholm, Lund, Karlshamn, Göteborg, Uppsala, Helsingfors, Narva och Stralsund.

Retorikens objekt och suveränens gränser: om den grekiska retorikens hermeneutiska villkor

Med utgångspunkt i två textställen i *Retoriken* (retorikdefinitionen i 1355b, och den så kallade kontingenstesen i 1357a) vill jag diskutera frågan om den Aristoteliska retorikens objekt, för att därmed presentera ett forskningsprojekt gällande retorikens relation till framväxten av demokratiska institutioner i Aten. I korthet gäller grundfrågan framväxten av detta objekt såsom objekt för studium och vetande: τὸ πιθανόν, sv. 'det övertygande,' efter den filosofisk-heuristiska förvandlingen av adjektiv till substantiv. Ur ett perspektiv som betonar suveräniteten radikala kontingens¹ ämnar jag mer precist fråga: vad kan vi säga om detta objekts hermeneutiska villkor – om den förhistoria varigenom frågan om detta objekt blev relevant, till och med möjlig, att ställa?

I dialog med bl.a. Cornelius Castoriadis forskning om den grekiska demokratin, liksom samtida forskning på demokratins och filosofins ursprung, vill jag dock skifta fokus från de två ursprungsrelationer (–filosofi och –demokrati) med vilken retoriken oftast begrips, och snarare förstå hur dess framväxt i antikens Grekland förhöll sig till övergripande omvälvningar inom suveräniteten.² Det innebär såväl en filosofiskt informerad reflektion över suveräniteten som sådan, som en historiskt informerad tolkning av dessa omvälvningar, varav både kommer att skisseras. Kontra Castoriadis, för vilken demokratin och filosofin inträdde genom autonomins öppning, undersöks retoriken slutligen som möjliggjord genom nya former av socialt överantvardande. Hypotesen är, att dessa förändringar innebar ett förfrämmande av den suveräna instansen – en flykt från suveränens röst till talet – varmed *det i kraft av vilket* lydnad, tro, och övertygelse kommer till stånd, trärder fram som ett objekt värt att undersöka – och bemästra.

Litteratur

- Castoriadis, Cornelius. "The Greek *Polis* and the Creation of Democracy." In *The Castoriadis Reader*, red. David Ames Curtis. Oxford: Blackwell Publishers, 1997.
- Iordanoglou, Dimitrios, and Otto H. Linderborg. "Den politiska filosofins ursprung i antikens Grekland." *Filosofisk tidskrift* 35, nr. 4 (2014).
- Linderborg, Otto H. "Herodotus and the Origins of Political Philosophy: The Beginnings of Western Thought from the Viewpoint of Its Impending End." Uppsala University, 2018.
- Marchart, Oliver. *Post-Foundational Political Thought : Political Difference in Nancy, Lefort, Badiou and Laclau*. (Edinburgh 2007).
- Raablaub, Kurt A., Josiah Ober, and Robert W. Wallace. *Origins of Democracy in Ancient Greece*. (Berkeley 2007).
- Tralau, Johan. "Other, Wilder Origins? Political Philosophy from Plato, Sophocles and Aeschylus to Homer and Back to Anacharsis." *Eranos* 109, nr. 1-2 (2018): 37-54.
- Vernant, Jean-Pierre. *The Origins of Greek Thought*. (Ithaca, NY 1982).

¹ Det vill säga, den typ av politiskt tänkande som brukar skrivas fram genom den ontologiska distinktionen mellan 'politik' och 'det politiska' – exempelvis Claude Lefort, Ernesto Laclau, Cornelius Castoriadis, m.fl. För en introduktion, se Marchart 2007.

² Castoriadis 1997; Linderborg, 2018; Iordanoglou och Linderborg 2014; Vernant 1982; Raablaub, Ober, samt Wallace 2007; Tralau 2018.

Apokalyptiken bakom Nordiska motståndsrörelsen

Abstract till NKRF8 i Örebro 2022

Anders Eriksson

Christian Haag

Nordiska motståndsrörelsen är en nordisk våldsbejakande nynazistisk organisation. Rörelsen vill genom revolution skapa en totalitär nazistisk stat i de nordiska länderna. Vi vill i vårt bidrag visa den apokalyptiska bakgrunden till NMR.

Vi har funnit apokalyptiska teman i partiprogrammet och relevanta artiklar som berör apokalyptiska föreställningar. Metodiskt utgår vi från Stephen O’Learys tre topos som används för att studera en bakomliggande apokalyptisk världsbild: Topos of evil, time och authority.

För NMR är den stora ondskan massinvandringen och de som möjliggör den. Den rasliga överlevnaden anses vara hotad av mångkultur, globalisering, omfattande invandring av ”rasfrämmande mänskor”, låga födelsetal hos etniska nordbor och höga födelsetal hos icke etniska nordbor.

När det gäller tidsaspekten understryker NMR att en annan framtid väntar, men också att tiden är mycket kort. På omslaget för partiprogrammet Vår väg lyder underrubriken: ”Ny politik för en ny tid”. Likt andra apokalyptiska föreställningar, som talar om en gyllene framtid efter svåra prövningar, menar NMR att när deras partiprogram är genomfört väntar ett Norden befriat från rasfrämmande mänskor.

O’Learys tredje topos är auktoritet. Deltagarna i rörelsen frågar sig vem de kan lita på i denna osäkra tid. NMR är en strikt hierarkisk, sluten, militaristisk rörelse. Deras politiska program pekar på den framtida ledaren och organisationen som auktoritet. Counter Extremism project har i sin senaste årliga rapport listat de 20 farligaste extremisterna sedan Talibanernas övertagande i Afghanistan. Bland okända jihadister och amerikanska högerextremister finner vi på 17 plats Simon Lindgren, NMR:s ledare.

Referenser

- Brummett, Barry. 1991. *Contemporary Apocalyptic Rhetoric*. New York: Praeger.
- Counter Extremism Project “The Top 20 Most Dangerous Extremists Around the World” on counterextremism.com, 2022. <https://www.counterextremism.com/content/top-20-extremists> (hämtad 3/3-2021)
- Eriksson, Anders. 2022. Apocalyptic argumentation: Trump and ISIS. *Argumentation in Context*.
- Haag, Christian. 2020. *Two sides of the same coin: A Comparative Study of Salafi Jihadi and White Nationalist use of History of Religion in Propaganda*. Masteruppsats: Uppsala universitet.
- Harwood, Max. 2021. “Living Death: Imagined History and the Tarrant Manifesto.” *Emotions, Culture, Society*.
- Lööw, Hélène. 2015. *Nazismen i Sverige 2000-2014*, Ordfront, Stockholm.
- Malkenes, Simon, 2012. *Apokalypse Oslo*. Oslo: Det Norske Samlaget
- O’Leary, Stephen D. 1994. *Arguing the Apocalypse: A Theory of Millennial Rhetoric*. New York: Oxford University Press.
- Pollack Sarnecki, Hanna. 2021. *Fascismens gröna rötter: Konspirationsteorier, kris och kollaps*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Gester i teaterpraktiken, något för retoriken?

Marie Gelang

I retorikens historia återfinns beskrivningar av gester och dess funktioner i tal och samtal. Förutom se klassiska beskrivningarna av Cicero och Quintilianus kan John Bulwer, Joseph Mosher, Desmond Morris, nämnas. De har definierat gester, beskrivit deras funktion och givit instruktioner över när de bäst används. Senare forskning har följt de uppstrampade spåren och kategoriserat gester, mycket kända är Paul Ekman och Wallace V. Friesens gestkategorier. Nutida forskning har valt att se gester längs ett kontinuum med stiliserade gester i ena änden och spontana gester i den andra. Det är de spontana gesterna som intresserat mig i denna studie, närmare bestämt metaforgester. Frågan hur gester bidrar till att skapa betydelse för verbala metaforer och vad metaforer och metaforgester tillsammans kommunicerar har styrt denna studie.

I studien undersöks hur två metaforer tillsammans med samtidiga metaforgester förstås och används i en teaterrepetition. Materialet är inspelade teaterrepetitioner där en regissör arbetar med två skådespelare. Resultaten visar att metaforerna refererar till ett mervärde för de handlingar skådespelaren utför på scenen. Orden används för att få skådespelaren att t.ex. vara mer närvarande i sin roll och förmedla autenticitet.

I relation till retoriken kan studien få betydelse dels för hur man talar med andra om kroppsspråk t.ex. i talövningar dels hur metaforer och metaforgester kan kommunicera olika budskap till mottagare.

Abstract til Nordiska Konferensen för RetorikForskning NKRF8:

Prinsipper for en økoretorikk

– Vi kommer til å måtte bruke mer natur til det grønne skiftet, sa energiminister Terje Aasland våren 2022. Sitatet avslører paradokset som ligger i klimaretorikken – naturen må ofres når vi skal bli “grønne”, og viser at vi ikke har tatt et oppgjør med det antroposentriske verdenssynet som var selve årsaken til at vi havnet i klimakrisa i utgangspunktet. “Planteblindhet” er et begrep brukt av biologer for å vise til manglende kunnskap om planter. Begrepet kan også forstås filosofisk, og forklare noe av distansen vi har til naturen som helhet. Skal vi løse både klima- og naturkrisa, må retorikken bidra til å skape en dyp erkjennelse av problemet som en økokrise. Den rådende klimaretorikken må erstattes med en økoretorikk.

I denne presentasjonen utledes noen prinsipper for økoretorikk, med utgangspunkt i et case som viser planteblindhet i praksis: utbredelsen av invaderende arter i norsk natur, og da spesifikt planting av granskog i vestlandsk fjordlandskap. Jeg vil argumentere for at økoretorikken må ta utgangspunkt i rasjonalitet forstått narrativt. Retorikeren Walter Fishers legger til grunn at mennesker er homo narrans – historiefortellere: når vi skal overbevise noen om noe, gjør vi det vel så ofte gjennom fortellinger som gjennom ”kalde fakta”. Narrativer kan innramme naturvitenskapelig kunnskap om økosystemer i fortellinger som skaper identifikasjon, at problemet ”kjennes på kroppen”, og slik igjen gis relevans i politikken. Økoretorikken må gjøre oss mindre blinde for naturen, inkludere og anerkjenner ulike livsfortellinger og ansvarliggjøre folk.

Signy Grape er masterstudent og vitenskapelig assistent ved Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo.

Hans Marius Hansteen:

Grammatikk, retorikk og politikk hjå Ivar Aasen

Å dela er å ha noko saman, men også å dra ei grense mellom dei som har og dei som ikkje har del i det som er sams: Politikken finn stad i konflikten mellom hierarkiske ordningar og kravet om allmenn likskap. Slik tenkjer Jacques Rancière, ein av dei samtidstenkjarane som har sett tilhøvet mellom estetikk og politikk på dagsordenen. Dette gjev nye perspektiv på den politiske filosofien til Kant – og på det radikaldemokratiske prosjektet til Ivar Aasen: Kvifor og korleis skapa eit språk og ein litteratur?

Innlegget skal presentera delar av eit større prosjekt om det politiske hjå Ivar Aasen, nærmare bestemt samanhengen mellom grammatikk og retorikk. Det er ei gamal innsikt at ein må tala rett for å talerett, altså at ‘retorisk medborgarskap’ heng saman med språklege normer, som etter tradisjonen vert forvalta av *trivium*. Eg vil presentera to sentrale idear frå Robert Stockhammer si omfattande studie av grammatikkens historie: 1. Det alltid vore strid mellom grammatikk og retorikk med omsyn til kven av dei som avgjer statusen til språklege avvik (korleis skilja mellom en ‘feil’ og ein ‘figur’?). 2. Denne (omstridte) kompetansen gjeld ikkje minst omgangen med det framande, både utanfor og innanfor landegrensene.

Desse tankane er berrsynt relevante for å skjøna prosjektet til Ivar Aasen. Eg vil skissera korleis med utgangspunkt i den første teksten han publiserte på eit slags normalisert landsmål: «Samtale imellom to Bønder om Begivenhederne i Udlandet» frå januar 1849, året etter at *Det norske folkesprogs Grammatik* kom ut.

Referansar:

Stockhammer, Robert: *Grammatik. Wissen und Macht in die Geschichte einer sprachlichen Institution*. Suhrkamp 2014

Aasen, Ivar: “Samtale imellem to Bønder om Begivenhederne i Udlandet», i: *Skrifter i Samling II*, elektronisk utgåve <https://www.nynorsk.no/wp-content/uploads/2019/01/Ivar-Aasen-skrifter-i-samling-II.pdf>

Er fraværet av felles doxa en barriere for klimapolitikken?

Januar 2020 la Miljødirektoratet frem rapporten *Klimakur 2030* med 60 tiltak som samlet skal kunne kutte Norges klimagassutslipp i tråd med forpliktelser over Parisavtalen og EUs klimaregelverk. Det «billigste» og mest effektive tiltaket i rapporten går ut på at Norges befolkning skal redusere inntaket av rødt kjøtt til fordel for planter og fisk. Dette kostholdstiltaket møtte stor motstand i den offentlige debatten og i høringsprosessen som fulgte. Jordbruksorganisasjonene hevdet at tiltaket er i konflikt med de vedtatte målene for norsk landbrukspolitikk og at det vil ha fatale konsekvenser for jordbruket i Norge.

Dette innlegget presenterer en retorisk dokumentanalyse av kostholdstiltaket i tre byråkratiske tekster – jordbrukets klimaavtale (2019), kunnskapsrapporten *Klimakur 2030* (2020) og regjeringens klimamelding til Stortinget (2021), samt i høringsuttalelsene fra de to største jordbruksorganisasjonene. Analysen undersøker hvordan byråkratiske tekster og høringsuttalelser kan forstås som makttekster og bygger på Berges (2003) forslag til tre tekstmaktdimensjoner og undersøker følgelig hvordan hver tekst utøver makt som unik handling, som forekomst av en tekstnorm og som representasjon av en viss ideologi.

Utviklingen av kostholdstiltaket viser hvordan staten og jordbruket inngår i en vedvarende forhandling om definisjonsmakt og posisjonering. Men den viser også hvordan ulike doxa manifesterer seg i tekstene fra klimabyråkratiet og jordbrukssektoren. Spørsmålet videre er i hvilken grad fraværet av felles doxa utgjør en barriere for klimapolitikken. Om den demokratiske høringsprosessen er et hinder for gjennomføring av effektive klimatiltak, kan det være et tegn på at klimakrisen er blitt vår tids største kommunikative utfordring.

Om studien: Charlotte Hidle, masterstudent Retorikk og språklig kommunikasjon ved Universitet i Oslo. Oppgaven er et samarbeid med Cicero senter for Klimaforskning og tildelt masterstipend i klarspråk fra Språkrådet. Veileder: Johan L. Tønnesson. Innlevering: 15. mai 2022.

Litteratur

- Berge, Kjell Lars. "Hvor Er Makten I Teksten?". In *Maktens Tekster*, red. Tom Are Trippstad, Siri Meyer and Kjell Lars Berge. Oslo: Gyldendal akademisk, 2003.
- Bjørkdahl, Kristian. *Rapporten : Sjanger Og Styringsverktøy*. Oslo: Pax, 2018.
- Klima og miljødepartementet, *Meld. St. 13 (2020–2021) Klimaplan for 2021–2030*. (regjeringen.no: 2021). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-13-20202021/id2827405/>.
- Miljødirektoratet, Enova, Statens Vegvesen, Kystverket, and Landbruksdirektoratet. *Klimakur 2030*. Miljødirektoratet (2020). <https://www.miljodirektoratet.no/klimakur>.
- Miller, Carolyn R. "Genre as Social Action (1984), Revisited 30 Years Later (2014)." *Letras & Letras (Uberlândia, Minas Gerais, Brazil)* 31, no. 3 (2015): 56-72.
- Rasmussen, Rasmus Kjærgaard; Just, Sine Nørholm. "Retorisk Policyanalyse" Kap. 3 In *Retorik Og Metode*, red. Mette Begtsson, Kristine Marie Berg and Stefan Iversen, 71-92. København: Samfunds litteratur, 2020.
- Regjeringen. *Intensjonsavtale Mellom Jordbruket Og Regjeringen* (regjeringen.no, 2019). <https://www.regjeringen.no/contentassets/ada13c3d769a4c64a0784d0579c092f4/klimaavtale-i-jordbruket.pdf>

HOW DARE YOU! Den retoriske udgrænsning af ’den vrede aktivist’

af Frida Hviid Broberg, Københavns Universitet

På tværs af landegrænser peger samtidige tænkere på, at politiske kampe i stigende grad er opladt af vrede. (Se f.eks. Nielsen, 2021; Nussbaum, 2019) I en nordisk kontekst er især én aktivist blevet ansigt på vreden såvel som genstand for vred kritik. Med sine følelsesladede taler og stædige ”skolstrejk för klimaet” har den svenske klimaaktivist Greta Thunberg mobiliseret millioner af unge verden over. Cirkulationen af Thunbergs retorik kan bruges som en prisme for nogle af de måder, hvorpå vrede manifesterer sig: både som mobiliserende for modstand og som belæg for en retorisk udgrænsning af ’den vrede’.

”How dare you,” hvæsede Thunberg af verdens ledere i en tale til FN i 2019, der står som et stærkt eksempel på de retoriske kræfter, som knytter sig til vrede. (Se f.eks. Condit, 2018; Rand, 2008) I kritikken af talen giver Thunbergs retoriske spørgsmål ekko, og kritikere hæfter sig ved Thunbergs alder og Aspergers-diagnose. (Se f.eks. Dalgas, 2019) Igennem en analyse af talens retoriske cirkulation og reception¹, peger jeg på fire retoriske eksklusionsstrategier: sygeliggørelse, umyndiggørelse, privatisering og forskydning, som hver især og tilsammen bidrager til at udgrænse vrede aktivistiske stemmer i den offentlige debat. Analysen giver anledning til at diskutere, hvorvidt vi bør udstrække idealer for retorisk medborgerskab, som ofte er forankret i deliberative demokratidealer og en favorisering af fornuftig og konstruktiv debat, til at give plads til aktivister og sociale bevægelsers vrede retorik. (Se f.eks. Kock & Villadsen, 2014)

Litteratur

- Ahmed, S. (2014). *The cultural politics of emotion* (Second edition). Edinburgh University Press.
- Ceccarelli, L. (2001). *Shaping Science with Rhetoric: The Cases of Dobzhansky, Schrodinger, and Wilson*. University of Chicago Press. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/kbdk/detail.action?docID=616031>
- Chaput, C. (2010). Rhetorical Circulation in Late Capitalism: Neoliberalism and the Overdetermination of Affective Energy. *Philosophy & Rhetoric*, 43(1), 1–25. <https://doi.org/10.1353/par.0.0047>
- Condit, C. M. (2018). *Angry Public Rhetorics: Global Relations and Emotion in the Wake of 9/11*. University of Michigan Press. <https://doi.org/10.3998/mpub.9909538>
- Dalgas, J. (2019, December 30). *Pia Kjærsgaard i stormvejr efter tweet om Greta Thunberg: »Jeg bliver så træt af det belærende vrede barn«*. Berlingske.dk. <https://www.berlingske.dk/content/item/1431915>
- Kock, C., & Villadsen, L. S. (Eds.). (2014). *Contemporary rhetorical citizenship*. Leiden University Press.
- Nielsen, H. K. (2021). *I affekt: Studier i senmoderne politik og kultur*. Aarhus Universitetsforlag.
- Nussbaum, M. C. (2019). *Frygtens monarki: Et filosofisk blik på vores politiske krise*. Klim.
- Rand, ErinJ. (2008). An Inflammatory Fag and a Queer Form: Larry Kramer, Polemics, and Rhetorical Agency. *Quarterly Journal of Speech*, 94(3), 297–319. <https://doi.org/10.1080/00335630802210377>

¹ Metoden har fællestræk med en tekstlig-intertekstlig læsning, idet jeg kombinerer en læsning af talen og dens reception (Ceccarelli, 2001), men snarere end at nærlæse talen og reaktionerne i deres helhed, er fokus på talens retoriske cirkulation (Ahmed, 2014; Chaput, 2010): hvordan talefragmenter reproduceres, approprieres og kritiseres.

Tvilens og handlingens retorikk: Russisk propaganda og motsvar for Ukraina-konfliktene i 2014 og 2022

«Målet med russisk propaganda i dag er ikke å få deg til å endre mening; det er å få deg til å tvile på om sannhet i det hele tatt finnes» Garry Kasparov, tidligere presidentkandidat i Russland

Russisk propaganda fremmer ofte motstridende teorier og fakta, heller enn å fremme et gitt narrativ. For eksempel så promoterte *RT* og *Sputnik* 138 vidt forskjellige fortellinger om Skripal-forgiftningen i 735 forskjellige artikler i løpet av bare fire uker. Det er fordi hensikten er å så tvil heller enn å endre meninger. Når målet er passivitetet så trenger en ikke å bevise noe. Det holder å så tvil om narrative og fakta som motparten bruker i sitt argument for handling.

Dersom en taler ønsker å mane til handling så må taleren ta sitt publikum gjennom de fire stasene av fakta, definisjon, kvalitet og prosedyre. Motparten trenger bare å så tvil om en av disse for å skape rom for usikkerhet og tvil, som igjen fører til passivitet og handlingslammelse.

Ved den russiske invasjonen av Ukraina i 2014 brukte russisk propaganda denne strategien aktivt og effektivt for å forhindre effektive mottiltak fra NATO og EU. Men i 2022 kom Ukraina og NATO med effektive mottiltak som forminsket effektiviteten til russisk propaganda blant vestlige publikum: Amerikansk etterretning publiserte planer for russisk propaganda før de iverksatte dem, og en blanding av journalister og frivillige innen «open source intelligence» etablerte et solid faktagrunnlag for internasjonale medier og regjeringer. Dette ga president Volodymyr Zelensky friheten til å fokusere sine retoriske appeller til vestlige folkevalgte og velgere på kvalitet, med stort innslag av patos-strategier som bildebruk og gudebegrep. Her ser vi en mulig modell som kan brukes til å ufarliggjøre «tvilens retorikk» og bevege et bredt publikum til handling.

David Erland Isaksen
Universitetet i Sørøst-Norge

“Metanoic Reflexivity: Experimental Fictionality on Digital Platforms”

Stefan Iversen, NKRF8, Örebro 2022

What is been referred to as the ”platformization of society” (van Dijck et al. 2018) fundamentally alters what public conversations are as well as how they play out. Much resent research investigates how these changes challenge established borders between facts and lies (fake news, misinformation, conspiracy theories). This paper targets a less investigated but equally contested border in contemporary media ecologies, the border between fiction and non-fiction.

Traditionally, texts that play with the distinction between fiction and non-fiction have been restricted to experimental forms of documentaries or art such as autofiction, mockumentaries or performative hoaxes. Recently, however, strategic communication that subverts the audiences understanding of a text as either fiction or non-fiction, has become a vital part of the political sphere. The aim of the paper is to conceptualize and analyze the peculiar rhetoric arising from texts that destabilizes or subverts the judgements of audiences.

The basic move is to suggest that such texts create a distinct and distinguishable form of reflexivity that the paper will call metanoic reflexivity. Combining recent work on the notion of metanoia (Myers 2011; Myers 2016; Ellwanger 2020) with rhetorical fictionality theory (Walsh 2019; Nielsen, Phelan, and Walsh 2015; Iversen and Nielsen 2017), the paper positions itself as a part of a newly found rhetorical interest in rethinking metanoia not primarily as negatively defined in relation to kairos, as hesitation and regret, but as its own source and form of reconsideration. The paper illustrates exemplary forms and functions of metanoic reflexivity through readings of online cases from contemporary political discourse.

High-school teachers' perceptions of qualities of oral assessment:

“Everybody knows that beautiful girls receive higher grades”

Anne-Grete Kaldahl

Jens Kjeldsen

Universitetet i Bergen

This paper examines high school teachers' perceptions of qualities of oral presentations as it is taught, evaluated, and assessed in high schools participating in the speaking competition *Seize the word!* We uncover the constitution of qualities of oracy (the ability to talk and listen as well as using body language) in the school curriculum LK-20 (Norwegian Ministry of Education and Research, 2019) and in the criteria for the competition. We relate this to respectively the activities, format, pedagogical organization and criteria in *Seize the word!*, and to the views of twelve involved teachers as expressed in semi-structured qualitative research interviews. Rhetoric as meta language on oracy is combined with assessment theory to interpret the data (Aristotle, 2006; Kane, 2006). Our study shows that teachers have many challenges with working with students' oracy especially with students' anxiety and with assessing students' oral presentations. However, teachers value work with oral presentations since it is a competence, which prove useful throughout students' life and later in the field of works. Thus, the teachers work, with students' oracy and giving each individual student a voice, is linked the overarching goals of the newly revised curriculum LK-20, to students' identity formation, critical and ethical thinking, health and life mastery, rhetorical agency, and citizenship education (Norwegian Ministry of Education and Research, 2019).

Keywords: Oral presentation, formation, oracy, rhetoric, rhetorical agency, and citizenship education

References:

- Aristotle. (2006). *Retorikken* [Rhetoric] (T. Eide, Trans.). Oslo, Norway: Vidarforlaget.
- Kane, M. (2006). Validation. In R. L. Brennan (Ed.), Educational measurement, 4(2) (pp. 17–64). Westport, CT: Praeger.
- Norwegian Ministry of Education and Research. (2019). LK20 [Knowledge promotion revised: The quality framework]. Retrieved from <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

For a Rhetorical Turn in the Humanities: Helping Them Break Their Self-Imposed Boundaries

Christian Kock, Emeritus Professor of Rhetoric, University of Copenhagen

We need a new paradigm in the humanities, and rhetoric can help with that. A dominant paradigm among scholars in the humanities has been this: we find and interpret *meanings* in human artifacts. In rhetoric, that has never been seen as a sufficient description of what we do. Edwin Black in *Rhetorical Criticism* usefully coined the phrase “rhetorical transactions” as a general term for what rhetorical utterances aim to do. Rhetorical artifacts *do* things; the meanings they convey are *means* for people to pursue a variety of ends—all of which consist in enacting certain transactions in communication with other people.

In recent decades, philosophers and linguists have caught up with this insight, writing about “how to do things with words” and “speech acts” (notions long anticipated by rhetoricians such as Erasmus of Rotterdam). These notions are useful also for rhetoricians, but philosophers and linguists have largely remained in the domain of what people *purport* to do with words (“illocutionary acts”), staying shy of exploring what words actually do to people (“perlocutionary acts”). In the core humanistic subjects that study the arts, the “meanings” paradigm has not been truly challenged, only supplemented by trends that take meaning-finding a step further by “criticizing” the meanings they find. I will try to demonstrate how a paradigm focusing on rhetorical transactions might more radically supplement traditional meaning-finding in the aesthetic subjects.

I en värld av ting

Sedan antiken har humanismen försökt definiera den mänskliga naturens väsen samtidigt som den placerar människan i universums centrum som ”alla tings mått”. I ett försök att omvärdra människans betydelse har det talats om ett slags transhumanistisk intersubjektivitet. Jag utgår från fysikern och feministen Karen Barads begrepp *intraaktion* (samspel mellan integrerade delar). Barad myntar begreppet i kritik mot den syn på dialog som hon menar att det mer gängse begreppet *interaktion* ger uttryck för. Istället för att utgå från att dialog är ett samspel mellan avgränsade enheter (individer) tillskriver hon dialogen ett slags *autonomi* i förhållande till sina element. Den sätter sina egna lagar i ett flöde av deltagarnas bidrag. I stället för att tala om två agenter talar hon ett slags gemensamt agentskap. Jag diskuterar vilka konsekvenser denna syn på kommunikation får för retoriken utifrån exempel från samtida retorikteori (exempelvis Thomas Rickert, Scot Barnett). Barad konstaterar ”We are not outside observers of the world. Neither are we simply located at particular places in the world; rather we are part of the world in its ongoing intra-activity” (Karen Barad, 2007, s. 140).

Lisa Källström

Institutionen för kommunikation och medier

Lunds universitet

Beyond the limit of virtuous rhetoric: on classical demagogues and modern populists

Today our political scene is being crowded by populists who seek to gain political influence by appealing to the desires of the people. Through their appeals in the name of the people, often without grounding in any actual popular support, we have become accustomed to a form of rhetorical techniques that discards established notions of virtuous rhetoric, as well as to a way of doing politics defined by its incessant challenging of our present political system. This contemporary political situation of ours seems to mimic the politics of ancient Greek during the time of the Peloponnesian war when the figure of the *demagogue* (the leader of the people) came to exploit a deficit within the democratic *politeia*: the constitutional right (*isegoria*) for every Athenian citizen to speak to the *demos*. But is the classical demagogue and the modern populist simply the same figure? Is the modern populist just a demagogue baptized in Latin? Or does the demagogue of classical thought differ in any aspect to the modern populist?

In this presentation I seek to examine the question of similarities and differences between the demagogue and the modern populist by turning to the classical notion of the demagogue in Plato, Aristotle and Hobbes. I will explore what the demagogue in ancient Greek implied as well as try to show how early modernity attempted to confront the problem of the demagogue, all in order to better understand what the challenge of the modern populist – who's definition we cannot seem to agree upon – demands of us as rhetorical scholars.

Theodor Lalér
Uppsala University

Saker som inte har hänt men är förjävliga ändå – om hyperverkliga exempel och andra användbara myter

Exempel har använts i argumentation så långt tillbaka vi känner till, och från början har det varit tydligt att ett konstruerat exempel kan illustrera en poäng lika bra som ett sant, och att de två typerna är tydligt och oproblematiskt åtskilda.¹ Det konstruerade exemplet kan ses som en *myt* vars värde inte ligger i att den ägt rum på riktigt utan i vad den berättar.²

Dagens mediekonsumenter verkar emellertid förvänta sig att exempel ska vara just ”sanna”, något som blivit tydligt i de senaste årens diskussion om *fake news* och *alternativa fakta*.³ Att ”falska” nyheter också visat sig vara tacksamma att dela och sprida på sociala medier⁴ gör dem inte bara politiskt relevanta utan dessutom retoriskt intressanta då den här sortens bekräftelsejäv visar hur en publiks *doxa* är en förutsättning för att exemplet ska ha effekt.⁵ Man kan också gå vidare med hur exempel växer ur och kanske rentav frigör sig från verkligheten med hjälp av begreppen *myt* och *hyperverklighet* som de används av Roland Barthes⁶ respektive Jean Baudrillard.⁷

I den här presentationen vill jag utifrån den ovan skissade teorin och med aktuella exempel (sic) visa hur exempel av synnerligen oklar fakticitet används som argument – men kanske också beklaga mig lite över hur tämligen sannolika anekdoter lättvindigt avfärdas som fejk och hur kravet på sanning ibland kan vara ett vilospår.

¹ Se t.ex. Aristoteles *Retoriken* 2:20 och framåt eller Quintilianus *Inst. 5.11*.

² Detta diskuteras i Karen Armstrong (2005). *Myternas historia*. Albert Bonniers förlag. Se t.ex. sid. 12ff.

³ Se t.ex. Jack Werner (2018). *Ja skiter i att det är fejk det är förjävligt ändå: om myter på nätet, fejkade berättelser och vikten av källkritik*. Albert Bonniers förlag, och Åsa Wikforss (2020). *Alternativa fakta: om kunskapen och dess fiender*. Fri tanke.

⁴ Se t.ex. James Morris (2021). *Simulacra in the Age of Social Media: Baudrillard as the Prophet of Fake News* i *Journal of Communication Inquiry* vol 45(4).

⁵ Se t.ex. Chaïm Perelman (2004). *Retorikens imperium: retorik och argumentation*. Brutus Östlings bokförl. Symposion, sid. 49f.

⁶ Detta mytbegrepp är ett annat än Armstrongs. Se t.ex Erik Bengtson (2012). *Den mytiska argumentationsbasen: Roland Barthes mytbegrepp i retorisk argumentationsteori i Rhetorica Scandinavica* 62.

⁷ (1993). *Symbolic Exchange and Death*. Sage Publications särsk. sid. 50ff, och (1994) *Simulacra and Simulation*. University of Michigan.

Abstract NKRF8 Mats Landqvist

Funktionsrörelsens strategiska ordval: hinder, nedsättning eller variation?

Intresset för gränslandet mellan olika offentliga och akademiska diskurser om diskriminering verkar för närvarande stort inom retorikvetenskap (t.ex. Cherney 2019, Martinez 2020, Baker-Bell 2020, Larson 2021). Man diskuterar bl. a. hur olika typer av diskriminering hänger samman och riskerar skapa retoriska hinder, hur diskriminerande uttryck smyger sig in i offentlig/vetenskaplig diskurs och hur gränserna dras mellan akademi och aktivism. Med dessa utgångspunkter undersöker jag hur postmodern normkritik och mer traditionella synsätt på diskriminering diskuteras inom den svenska funktionsrörelsen. I fokus befinner sig språkliga val som kan bedömas mer eller mindre (o)lämpliga, inte minst benämningar på diskriminerade personer eller grupper (Landqvist 2018, 2019). Ledningen för Funktionsrätt Sverige (tidigare De Handikappades Riksförbund) uppfattar språkfrågor som centrala, eftersom de bär ett högt symbolvärde och innebär en signal om vilken typ av politik som (bör) prioriteras. Här har emellertid en spänning uppstått mellan två huvudperspektiv: antingen lyfta fram personers kroppsliga/mentala svårigheter i syfte att underlätta tillvaron, eller att förespråka en socialkonstruktivistisk syn på funktionalitet. Dolmage (2014) noterar att den kroppsligt/materiella förståelsen av en persons svårigheter tonas ner till förmån för en mer konstruktivistisk syn på kropp och funktion. Mann (2018) menar att detta har accelererat sedan millennieskiftet i och med framväxten av sociala medier. I bakgrunden finns Judith Butlers teorier om performativitet, som sedan 1990-talet har problematiserat relationen mellan kropp, normer och språk (t.ex. Butler 1997). De har möjliggjort för retorikforskningen att kasta ljus på diskrimineringen av sårbara grupper men har också gett upphov till kritiska röster som menar att förfnuft och vetenskaplig validitet kompromitteras av normkritisk teoribildning. I föredraget ger jag exempel på benämningspraktiker och diskuterar hur de relaterar till funktionsrörelsens politiska mål.

Baker-Bell, April. *Linguistic justice: Black language, literacy, identity, and pedagogy*. Routledge, 2020.

Butler, Judith: *Excitable Speech: A Politics of the Performative*. Routledge, 1997.

Cherney, James L. *Ableist rhetoric: How we know, value, and see disability*. Vol. 11. Penn State Press, 2019.

Dolmage, Jay Timothy. *Disability rhetoric*. Syracuse University Press, 2014.

Landqvist, Mats. "Språkpolitiska inslag i kampan mot diskriminering." *Språk och stil* (2018): 176-202.

Landqvist, Mats. "Semiotic spaces in antidiscriminatory political discourse: Naming practices as indexes." *Language in Society* 48.5 (2019): 721-743.

Larson, Stephanie R. "The Rhetoricity of Fat Stigma: Mental Disability, Pain, and Anorexia Nervosa." *Rhetoric Society Quarterly* 51.5 (2021): 392-406.

Mann, Benjamin W. "Rhetoric of online disability activism:# CripTheVote and civic participation." *Communication Culture & Critique* 11.4 (2018): 604-621.

Martinez, Aja Y. "The rhetoric and writing of critical race theory." *National Council of Teachers of English* (2020).

The Office as a place, identity and rhetorical ethos

Kontoret som en plats, en identitet och ett retoriskt ethos

Lena Lid Falkman

Stockholm School of Economics

Offices are no longer mere corporate places where work gets done. Offices are also, in its geographical location; architecture, type and design, also a rhetorical symbol as well as an image and narrative around the company ethos.

The technical evolution has created a revolution in how we can design our offices and organizations ways of work. The type of office (flex, cell, open landscape, activity-based) says something about the way the organization is. The office has also become a mean for communication. It is the “looks” of the organization ethos.

For example, Microsoft has communicated heavily about its Activity Based Workplaces, a type of office that combines a flexible workplace (i.e. no regular seatings) with new technology and the encouragement and employees should conduct different types of work at different parts of the office (e.g. in a “quiet zone” or seated in an in-house café; Lidström and Bolter, 2016). Vasakronan created their former head quarter as a replica of an old Italian

town, where different services or activities are in different streets, places around the town/office.

Storytelling and rhetoric are one way to communicate the brand of the organization. A way to create meaning; value and reality. (Czarniawska 2004; Gabriel 2000; Iglesias & Bonet 2012; Lid Falkman & Stenström 2017). A story that is told in, of and by the office. This seminar will be an analysis of the rhetoric of the office, illustrated by a case study from a company HQ.

- Czarniawska, B. (2004). *Narratives in Social Science Research*. London: Sage.
- Iglesias, O., Bonet, E. (2012). Persuasive brand management: How managers can influence brand meaning when they are losing control over it. *Journal of Organizational Change Management*, Volume 25, Number 2, 2012, pp. 251-264(14).
- Gabriel, Y. (2000). *Storytelling in Organizations, Facts, Fictions, and Fantasies*. Oxford: Oxford University Press.
- Lidström, H. and L. Bolter (2016). Det nya arbetslivet - så skapades Sveriges bästa arbetsplats. Bookhouse/Volante Stockholm.
- Lid Falkman, L. and Stenström E (2017) Framtidens kontor? Nygammalt paradigmskifte på det aktivitetsbaserade kontoret. *Organisation & Samhälle*.

Retorik bortom demokratin

Det hör till retorikstudiets mest omhuldade myter att retoriken som sådan är förbunden med demokrati som styrelseform. I vår kanoniserade skapelseberättelse är det demokratiska reformer på Sicilien som leder till att Korax och Tisias börjar undervisa i talekonsten och författar de första retorikhåndböckerna. Sofisternas diskussioner om motsatta argument förbinds med en deliberativ demokratis offentliga samtal. Platons kritik av sofisternas argumentationskonst ses närmast reflexmässigt som uttryck för hans antidemokratiska grundhållning. Och när Tacitus beklagar sig över talekonstens förfall i det kejserliga Rom så ser han det som en följd av republikens fall och kejsardömetts uppkomst.¹

Föreställningen om det demokratiska som något essentiellt för retoriken kan ifrågasättas på flera grunder. Utvecklade teoretiska modeller och undervisningsformer för talekonst har skapats i kulturer bortom den avgränsat grekisk-romerska: kulturer som tvärtom utmärks av strikt hierarkiska (och diktatoriska) politiska system utan för offentlig talekonst. Här kan nämnas de vältalighetsideal som centreras kring begreppet *ma'at* i forngyptisk vishetslitteratur eller de föreställningar om övertygande och argumentation som i forntida kinesiskt tänkande förbands med begrepp såsom *bian* (ungefär 'argumentation'), *ming* ('dialektik', 'namngivande'), och *shui* ('övertygande').²

Syftet med min presentation är att genom en jämförelse lägga grunden för en sådan problematisering av retorikens förment demokratiska kärna. Det öppnar i sin tur för en nyläsning av några av de centrala västerländska retorikläror – Quintilianus *Om talarens utbildning* är ett exempel – som skapats i sammanhang som varit allt annat än demokratiska.³ Det kan också bilda grunden för en mer kritisk förståelse av den moderna (eller postmoderna) retorikutbildningens återkomst vid de västerländska universitetena.

Referenser

- Garrett, Mary M. "Chinese Rhetoric". I *Encyclopedia of Rhetoric*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Herrick, James A. *History and Theory of Rhetoric: an Introduction*. London: Routledge, 2021.
- Hutto, David. "Ancient Egyptian Rhetoric in the Old and Middle Kingdoms". *Rhetorica: A Journal of the History of Rhetoric* 20, nr 3 (2002): 213–33.
<https://doi.org/10.1525/rh.2002.20.3.213>.

¹ Se exempelvis Herrick, *History and Theory of Rhetoric*, 33, 70; Kennedy, *Classical Rhetoric*, 13, 103.

² Se exempelvis Ortiz, "On the Differences"; Lipson, "The Rhetoric of Origins"; Hutto, "Ancient Egyptian Rhetoric in the Old and Middle Kingdoms"; Lyon, "Confucian Deliberation"; Lyon, "Confucian Silence"; Garrett, "Chinese Rhetoric"; Lu och Frank, "On the Study of Ancient Chinese Rhetoric/Bian"; Wu, "From Oratory to Writing"; Wu, "Redrawing the Map of Rhetoric: Introducing Guiguzi".

³ Se exempelvis López, "Quintilian as Rhetorician"; Murphy, "The Structure".

- Kennedy, George Alexander. *Classical Rhetoric & its Christian & Secular Tradition from Ancient to Modern Times*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1999.
- Lipson, Carol S. "Ancient Egyptian Rhetoric: It All Comes Down to Maat". I *Rhetoric Before and Beyond the Greeks*, redigerad av Roberta A. Binkley och Carol S. Lipson, 79–98. New York: State University of New York Press, 2004.
- López, Jorge Fernández. "Quintilian as Rhetorician and Teacher". I *A Companion to Roman Rhetoric*, redigerad av William Dominik och John Hall, 307–22. Williston, UK: John Wiley & Sons, Incorporated, 2007.
- Lu, Xing, och David Frank. "On the Study of Ancient Chinese Rhetoric/Bian". *Western Journal of Communication (includes Communication Reports)* 57 (01 december 1993): 445–63.
- Lyon, Arabella. "Confucian Deliberation: A Rational Reconstruction of Themes in the Analects". I *The Routledge Handbook of Comparative World Rhetorics: Studies in the History, Application, and Teaching of Rhetoric Beyond Traditional Greco-Roman Contexts*, redigerad av Keith Lloyd, 77–85. Routledge, 2020.
- _____. "Confucian Silence and Remonstration: A Basis for Deliberation?" I *Rhetoric Before and Beyond the Greeks*, redigerad av Roberta A. Binkley och Carol S. Lipson, 131–45. New York: State University of New York Press, 2004.
- Murphy, James Jerome. "The Structure and Contents of the Institutio Oratoria". I *The Oxford Handbook of Quintilian*, redigerad av Marc Van Der Poel, Michael Edwards, och James Jerome Murphy, 59–79. Oxford, UK: Oxford University Press, 2021.
- Ortiz, Melba Vélez. "On the Differences Between Ma'atian Communicative Solidarity and the Socratic Dialectic". I *The Routledge Handbook of Comparative World Rhetorics: Studies in the History, Application, and Teaching of Rhetoric Beyond Traditional Greco-Roman Contexts*, 116–25. Routledge, 2020.
- Wu, Hui. "From Oratory to Writing: An Overview of Chinese Classical Rhetoric (500 BCE–220 CE)". I *The Routledge Handbook of Comparative World Rhetorics: Studies in the History, Application, and Teaching of Rhetoric Beyond Traditional Greco-Roman Contexts*, redigerad av Keith Lloyd, 86–95. Routledge, 2020.
- _____. "Redrawing the Map of Rhetoric: Introducing Guiguzi". I *"Guiguzi", China's First Treatise on Rhetoric: A Critical Translation and Commentary*, av Guiguzi, 1.-översatt av Hui Wu och C. Jan Swearingen. Carbondale: Southern Illinois University Press, 2016.

Frihetens och autonomins retorik, debatten om svensk högre utbildning 1950–2020

Moa Lindqvist, doktorand i utbildningssociologi, Uppsala universitet

I mitt avhandlingsprojekt studerar jag de klassiska idealen om den högre utbildningens frihet och autonomi, hur dessa ideal använts i den utbildningspolitiska debatten samt hur det förändrats över tid ur ett retoriskt relationellt perspektiv. Fokus riktas på vilka typer av *meningsskiljaktigheter* som präglat förhållandet mellan (och inom) lärosäten, politiker och externa aktörer angående *den högre utbildningens autonomi och frihet*. Intentionen är att studera utredningar, remissvar, debattskrifter och propositioner där meningsskiljaktigheterna varit som mest högljudda. Mot bakgrund av den högre utbildningens omvälvningar sedan mitten av 1900-talet vill jag synliggöra både de omförhandlingar av begreppens själva betydelser och vilka typer av aktörer som kommit att bli centrala, eller marginella, i relation till deras ståndpunkter angående den högre utbildningens autonomi och frihet. Genom att undersöka detta både utifrån ett mer textnära argumentationsanalytiskt retoriskt perspektiv och ett relationellt sociologiskt perspektiv studeras utsagorna i förhållande till de *utsägandes positioner på fältet*. Studien utgår från Pierre Bourdieus fältbegrepp, där fältet definieras av två relaterade strukturer: ett rum av ställningstaganden och ett rum av positioner. Vidare menar Ruth Amossy (2009) att en aktörs position är en förutsättning för vilken typ av ställningstaganden som överhuvudtaget kan komma ifråga, samtidigt som argumentationen också befäster aktören position – aktör och argumentation står alltså i ett slags dialektiskt förhållande till varandra. Genom att gifta samman retorik och sociologi synliggörs diskursiva förändringar på fältet i *relation till aktörernas positioner*. *Varifrån* utsagan sägs får alltså lika stor betydelse som *vad* som sägs i förhållande till vad som vid den tidpunkten var *decorum* på fältet.

Referenser

Amossy, Ruth (2009), “Argumentation in Discourse: A Socio-discursive Approach to Arguments”, *Informal Logic* vol. 29

Bourdieu, Pierre (1991), *Language and Symbolic Power*, Cambridge: Polity

Bourdieu, Pierre & Wacquant, Loïc J. D. (1992), *An Invitation to Reflexive Sociology*, Boston: Polity Press

Bourdieu, Pierre (1996), *Homo Academicus*, Eslöv: Brutus Östlings bokförlag

Femårig masterutdanning for norske lærarar: Ein studie av ei utdanningsreform sin retorikk og teknologi

Eigil Hole Lønning
Høgskulen på Vestlandet

Utdanningsreform har vorte ein ny normalsituasjon for utdanningssystem både globalt, i Norden og i Noreg (Ball, 2003; Ellis et al., 2019; Røvik et al., 2015). Ei oppfatning av utdanningssystem som feilande har sett læraren og utdanningane som skal kvalifisera til å bli lærar, og dimed også *lærarutdannaren*, under særleg reformpress. Dette fordi omforming av lærarutdanning sjåast på som eit sentralt verkemiddel for å løfta kvaliteten i heile utdanningssystemet, gjennom å omforma styring, profesjonalitet, læraridentitet, arbeids- og undervisningsformer. Ei reform er eit endrings- og betringsforsøk på eit samfunnsområde, med bakgrunn i problemforståingar (Røvik, 2015, s. 15; Trippestad et al., 2017, s. 2). Innhaldet i ei reform vert formidla retorisk gjennom politikk og konkrete policy-dokument, som til dømes stortingsmeldingar, strategiar, læreplanar eller andre offentlege fråsegner.

Denne delstudien er del av eit større PhD-prosjekt som skal sjå *reforma som innførte femårig masterutdanning for lærarar i Noreg* sin politiske retorikk og praktiske implementering i samanheng (Ball et al., 2012, s. 1-18). På denne konferansen vil og fokusera på analysen av den politiske retorikken. Her vil eg nytta eit doxologisk perspektiv, (Foss, 2017, s. 6; Trippestad, 2009, s. 12) og analysera kva for *problem* som blir konstruerte og argumentert for i reforma sine politiske dokument, samt korleis desse problema skal løysast (Bacchi, 2009, 2012). Gjennom denne analysen er det eit vidare mål å identifisera kva for *strategiar* i form av *policyteknologiar* som blir nyttegjort for å lukkast med reforma, og korleis desse organiserer makt og relasjonar i lærarprofesjon og -utdanning (Ball, 2003, s. 216).

- Bacchi, C. (2009). *Analysing policy: What's the problem represented to be?* Pearson.
- Bacchi, C. (2012). Why study problematisations? Making politics visible. *Open journal of political science*, 2(01), 1.
- Ball, S. J. (2003). The teacher's soul and the terrors of performativity. *Journal of education policy*, 18(2), 215-228.
- Ball, S. J., Maguire, M. & Braun, A. (2012). *How schools do policy: Policy enactments in secondary schools*. Routledge.
- Ellis, V., Steadman, S. & Trippestad, T. A. (2019). Teacher education and the GERM: Policy entrepreneurship, disruptive innovation and the rhetorics of reform. *Educational Review*, 71(1), 101-121.
- Foss, S. K. (2017). *Rhetorical criticism: Exploration and practice*. Waveland Press.
- Røvik, K. A. (2015). Reformideer og deres tornefulle vei inn i skolefeltet. I K. A. Røvik, T. V. Eilertsen & E. M. Furu (Red.), *Reformideer i norsk skole. Spredning, oversettelse og implementering* (s. 13-50). Cappelen damm akademisk.
- Røvik, K. A., Eilertsen, T. V. & Furu, E. M. (2015). *Reformideer i norsk skole: Spredning, oversettelse og implementering*. Cappelen damm akademisk.
- Trippestad, T. A. (2009). *Kommandohumanismen. En kritisk analyse av Gudmund Hernes' retorikk, sosiale ingeniørkunst og utdanningspolitikk*.

Trippestad, T. A., Swennen, A. & Werler, T. (2017). The Struggle for teacher education. I T. A. Trippestad, A. Swennen & T. Werler (Red.), *The struggle for teacher education: International perspectives on governance and reforms* (s. 1-16). Bloomsbury Academic.

Retorikhistorie i skrift og streg: *Clara Raphael 12 breve*

Marie Lund

Aarhus Universitet

Jeg vil undersøge de retoriske og erkendelsesmæssige perspektiver af en tegnet og malet fremstilling af, hvordan de første kvinder i Danmark tog ordet, og hvilke betingelser og gennemslagslagskraft, de havde. Det gør jeg dels igennem videnskabelig argumentation og diskussion, dels i form af et tegnet og malet narrativ.

I den videnskabelige del inddrager jeg teorier om bl.a. feminism (bl.a. Woolstonecraft, Possing, Glen, Busk-Jensen) og retorikhistorie (bl.a. Blair, Johansen, Fafner, Clausen, Lund, Tønnesson og Lippe, Mral). Jeg går særligt i dialog med to teorier om grafisk fremstilling af aspekter af historiske sociale bevægelser: 1) Boykin (2019) har argumenteret for, at grafiske biografer er bedre til at fortælle sociale bevægelser historie end traditionelle biografier, fordi de undgår et simplificerende fokus på lederens heroiske handlinger og sejre og inddrager flere, underordnede stemmer. Jeg diskuterer Boykins påstande om tegneseriens narrative greb, bl.a. den indflekkede vidneberetning, den vævede narration, der inviterer læseren til at deltage, og sammenbruddet, der engagerer læserens sanser og følelser. 2) Rys har argumenteret for, at tegneseriemediet egner sig særligt til feministiske studier, idet det opfordrer til refleksiv og situeret fremstilling, muliggør cirkulation af modstridende narrativer og kombinerer erfaringer fra forskellige tider, steder og kontekster.

I præsentationens grafiske del giver jeg et bud på en alternativ retorikhistorie, hvor jeg i skrift og streg fortæller om nogle af de første kvinder, der tog ordet i den danske offentlige debat og gøddede jorden for den danske kvindebevægelse, der opstod ca. 20 år senere. Det drejer sig især om Mathilde Fibiger, heltinden i hendes brevroman *Clara Raphael: 12 breve* (1850) og nogle af de kvinder, der deltog i Clara Raphael-fejden, bl.a. Pauline Worm, Fanny Normand de Bretteville og Athalia Schwartz.

Litteratur

- Blair, C. (2016). "Contested Histories of Rhetoric: The Politics of Preservation, Progress, and Change". In V.J. Vitanza (Ed.): *On Historiographies of Rhetoric*. Routledge.
- Boykin, Jessica (2019). "Filling in the Gutters: Graphic Biographies Disrupting Dominant Narratives of the Civil Rights Movement" *Journal of Multimodal Rhetorics* vol. 3, 68-85.
- Busk-Jensen, L. (2011). "The First Manifesto of the Women's Movement."
- Clausen, S. (1949)."Talernes præg." In K. Fabricius et al. (Eds.). *Den Danske Rigsdag 1849-1949* IV. Kbh.: J.H. Schultz forlag.
- Fafner, J. (1982). *Tanke og tale. Den retoriske tradition i Vesteuropa*. København: C.A. Reitzels Forlag.
- Glen, C. (2015). "Sex, Lies, and Manuscript: Refiguring Aspasia in the History of Rhetoric." In C. Glen & A. Lunsford (Eds.). *Landmark essays on Rhetoric and Feminism 1973-2000*. New York: Routledge, 66-83.
- Johansen, A. (2019). *Komme til orde. Politisk kommunikasjon 1814-1913*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lund, M. (2020a)."Den danske oratoriske tradition." In M. Lund (Ed.). *Danske taler. 20 opbyggelige analyser*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Mral, B. (2011). *Talende kvinnor. Kvinnliga retoriker från Aspasia till Ellen Key*. Ödåkra: Retorförlaget.
- Possing, B. (2018). *Argumenter mod kvinder – fra demokratiets barndom til i dag*. Strandberg publishing.
- Rys, Rachel (2019). "Powerful Marginality: Feminist Scholarship through Comics" *Journal of Multimodal Rhetorics* vol. 3, 5-48.
- Tønnesson, J. L. & Lippe, B. (2013). *Retorikken i kampen om Kvinnestemmeretten*. Oslo: Vidarforlaget.

Woolstonecraft, M. (2010). *A Vindication of the Rights of Woman*. London: Verso.

Konsten att undvika greenwashing

– eller: Vad kan retoriken lära jurister om kritisk reklamanalys?

Oskar Mossberg
Postdoktor i obligationsrätt vid Uppsala universitet
Flanör i retorik

Sammanfattning till NKRF 8

”Hur grönt är egentligen det som gömmer sig bakom allt ’grönt’ snack?” Numer är det nästan en floskel att fråga det; den frågan är ju utgångspunkten för hela den enorma greenwashing-debatten: en samhällsdiskussion som aktualisrar välkända gamla motsättningar, som den mellan det som är sant och det som bara är (tom) retorik. Motsättningen mellan sanning och sken är lika trötsam som evigt aktuell – också inom rättens domän, där den bland annat aktualiseras därför att det kan vara förbjudet att framställa något som mer miljövärt än vad det faktiskt är. Greenwashing kan alltså vara olaglig, vilket kan illustreras med de många rättsliga avgöranden som finns därörom.

Inom ramen för ett större tvärvetenskapligt ”Law and Rhetoric”-projekt undersöks vad marknadsföring förmedlar för mening. Vad betyder t ex en annons? Och hur avgör man det? Målet är här att utveckla de juridiska analysverktygen för grön marknadsföring. Idén är att jurister, när de bedömer marknadsföring, kan sägas bedriva en form av retorisk kritik och att de därmed kan hämta teoretiska och metodologiska verktyg ur retorikens rika bildningstradition.

Bidraget rör sig över ämnesgränserna, för att visa hur rättsliga analysmetoder kan utvecklas genom att kontrasteras mot och berikas av retorikens inte bara annorlunda utan ofta mer teoretiskt elaborerade tolkningsmodeller. Detta ger nya perspektiv som kan bidra till att forma ett hållbart samhälle, eftersom berikandet av rättens tolkningsmodi kan legitimera andra utfall, i konkreta bedömningar. Att importera metodverktyg från retoriken kan alltså i praktiken medföra att något som sett från ett traditionellt juristperspektiv vore tillåtet borde anses otillåtet, eller vice versa.

Abstract

Rhetoric of Hope: The Future Possibility of Rhetorical Agency

Rhetoric deals with matters of public choice where deliberation can make a difference. As such, hope is inherent to rhetoric for “no one deliberates about hopeless things” (Aristotle, 1383a). Accordingly, hope is central to the rhetorical tradition. Cicero conceptualized it as antithetical to fear, Thomas Aquinas saw hope as irascible and good (whereas hate, e.g., is concupiscent and evil), and George Campbell viewed hope as capable of elevating the soul and stimulating to action. The 20th century, with its mass atrocities of war and of racial injustice, offers ample opportunity for studying appeals to hope as counterweights to the forces of destruction (as e.g., witnessed in the oratory of Churchill, Gandhi, and King). In the 21st century, however, the rhetorical power of hope has been questioned, notably in Greta Thunberg’s admonition for political leaders to abandon hope and panic like ‘our house is on fire’.

Contemporary research on the sociology of emotion has abandoned simple positive-negative binaries of emotions in order to tease out the dynamics and temporality of interaction between different feelings (Barbalet, 1998; Jasper, 2010). While this enables a reading of Thunberg’s appeal to fear as remaining within the realm of the rhetorical, some scholars have underlined that hope and action are mutually constitutive (Kleres & Wettergren, 2017), indicating that an explicit rejection of hope is not the most persuasive rhetorical strategy.

Bringing together classical rhetoric and contemporary sociology, we develop a conceptual model of dynamic hope as a prerequisite of rhetorical agency and discuss its practical implications.

Prins Marcus Valiant Lantz
Sine Nørholm Just
Roskilde Universitet

”I vanliga fall inbillar jag mig att jag inte har så mycket kroppsspråk”: Forskarstuderandes reflektioner över actio och pronuntiatio i forskningskommunikation

Cecilia Olsson Jers, docent i svenska språket med inriktning mot retorik, Linnéuniversitetet
Anna Wärnsby, docent i engelsk språkvetenskap, Malmö universitet

Under sin utbildning förväntas forskarstuderande muntligt presentera sin forskning och sina forskningsresultat. Det sker på vetenskapliga konferenser, i seminarieform och i populärvetenskapliga sammanhang. I det pågående projektet *Situated orality and Assessment* har vi analyserat 45 forskarstuderandes skriftliga reflektioner över actio och pronuntiatio i kursen *Communicating research* (5 hp) som ges för forskarstuderande på Malmö universitet. Vi undersöker, genom att ställa forskningsfrågorna ”På vilket sätt definierar de forskarstuderande actio och pronuntiatio som en del i partes? och ”På vilket sätt beskriver och motiverar de forskarstuderande sina retoriska val relaterade till actio och pronuntiatio i sina muntliga presentationer inom kursen?”, vad de har lärt sig, hur de har utvecklat sina röster som forskare, på vilket sätt de har approprierat partes och partes terminologi och hur de reflekterar över sin kunskap. Eftersom skriftliga reflektioner speglar en kritisk kognitiv process, särskilt med tanke på att de forskarstuderande kan ha olika möten med de teoretiska koncept inom retoriken som ryms i kursen, använder vi de forskarstudentandenes reflekterande skrivande för att få insyn i deras lärande och metakognition.

Utifrån en kvalitativ innehållsanalys pekar resultaten på att de forskarstuderande reflekterar om actio och pronuntiatio i mindre omfattning och mer schablonmässigt än om de övriga faserna i partes. Många utgår även från egna behov som talare snarare än publikens behov som lyssnare. I vår konferensframläggning vill vi, utifrån våra resultat, diskutera actios och pronuntiatios pedagogiska och didaktiska potential i forskarutbildningskurser såväl i det fysiska som i det digitala rummet.

Referenser

- Balgopal, M. M., & Montplaisir, L. M. (2011). Meaning making: What reflective essays reveal about biology students' conceptions about natural selection. *Instructional Science: An International Journal of the Learning Sciences*, 39(2), s. 137-169. DOI: [10.1007/s11251-009-9120-y](https://doi.org/10.1007/s11251-009-9120-y)
- Balgopal, M. M., & Wallace, A. M. (2009). Decisions and dilemmas: Using writing to learn activities to increase ecological literacy of elementary education majors. *Journal of Environmental Education*, 40(3), s. 13-26.
- Davis, E. A., & Linn, M. C. (2000). Scaffolding students' knowledge integration: Prompts for reflection in KIE. *International Journal of Science Education*, 22(8), s. 819-837. DOI: [10.1080/095006900412293](https://doi.org/10.1080/095006900412293)
- Fauville, G., Queiroz, A. C. M., Luo, M., Hancock, J., Bailenson, J. N., (2022). Impression Formation From Video Conference Screenshots: The Role of Gaze, Camera Distance, and Angle. *Technology, Mind, and Behavior* 3(1). DOI: [10.1037/tmb0000055](https://doi.org/10.1037/tmb0000055)
- Fellows, N. (1994). A window into thinking: Using student writing to understand conceptual change in science learning. *Journal of Research in Science Teaching*, 31(9), s. 985-1001.
- Gee, J. P. (2002). Language in the science classroom: Academic social languages as the heart of school-based literacy. In E. W. Saul (Ed.). (2002). *Crossing Borders in Literacy and Science Education*, s. 13-32. Newark, DE: International Reading Association.

- Gelang, M. (2008). *Actiokapitalet : retorikens ickeverbala resurser*. Åstorp: Retorikförlaget.
- Hsieh, H.-F., & Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research, 15*(9), s. 1277-1288. DOI: [10.1177/1049732305276687](https://doi.org/10.1177/1049732305276687)
- Lew, M. D. N., & Schmidt, H. G. (2011). Self-reflection and academic performance: Is there a relationship? *Advances in Health Sciences Education, 16*(4), s. 529-545. DOI: [10.1007/s10459-011-9298-z](https://doi.org/10.1007/s10459-011-9298-z)
- Lindstedt, I. (2015). *Talarens hantverk : att göra framgångsrika presentationer*. Lund: Studentlitteratur.
- Mason, L., & Buscolo, P. (2000). Writing and conceptual change: What changes? *Instructional Science, 28*, s. 199-226.
- Mason, L. (1998). Sharing cognition to construct scientific knowledge in school context: The role of oral and written discourse. *Instructional Science, 26*, s. 359-389
- Osborne, R., & Wittrock, M. (1983). Learning science: A generative process. *Science Education, 67*, s. 489-508.
- Saul, E. W. (2002). *Crossing Borders in Literacy and Science Instruction*. Newark, DE: International Reading Association.
- Shahn, E., & Costello, R. K. (2000). Evidence and interpretation: Teachers reflections on reading writing in an introductory science course. *Language & Learning Across the Disciplines, 1*, s. 47-82.
- Wallace, C. S. (2004). Framing new research in science literacy and language use: Authenticity, multiple discourses, and the “Third Space”. *Science Education, 88*, s. 901-914

'Ugh...I need to feel something': Exploring the rhetorical and argumentative potentials of affective media

Taking up Papacharissi's (2014) conceptualization of *affective publics* as 'networked public formations that are mobilized and connected or disconnected through expressions of sentiment' (125), we explore the challenges and possibilities of researching rhetorical and argumentative modes on the digital platforms that help constitute those publics. In this presentation, we look specifically at TikTok, the five-year-old app on which over a billion (mostly young) users entertain, inform, argue, and create. We find that several key concepts we rely upon as heuristics in rhetoric and argumentation need to be reevaluated in the context of affective media. For instance, how does consciously engineered virality alter the social recognition of exigence? What insights can the tools and techniques of genre analysis offer into the evolution and effects of aural memes? How do the affordances of the specific medium allow for arguments to emerge? Which semiotic resources exploited by the users can have an argumentative potential beyond affect? We will present illustrations from research underway and speculate upon directions such research could take in the future.

Noah Roderick, Örebro universitet
Assimakis Tseronis, Örebro universitet

Hanne Roer: En folketaler med socialistisk patos.

Martin Andersen Nexøs Dynæstale "Fattigper og Fremtiden".

Martin Andersen Nexø (1869-1954) var gennem hele sit liv en aktiv foredragsholder og taler. Ligesom de store folketalere i århundredet forud for ham formåede han at holde medrivende taler til store forsamlinger og opildne til engagement hos sine tilhørere. Begrebet folketaler blev udbredt i 1800-tallet i forbindelse med de store folkefester og -møder, der i Danmark havde deres storhedstid i to perioder, 1840-1908, med klimaks midt i 1800-tallet, og 1908-1940 (Adriansen, Johansen). Den første periode var præget af nationalism, især i Sønderjylland, grundtvigiansk vækkelse og kampen for demokrati, mens den anden periode desuden var præget af partipolitiske og ideologiske stridigheder. Jeg vil analysere Nexøs nok mest berømte tale som han holdt ved folkefesten på Dynæs søndag den 6. juli 1913. Analysen vil kaste lys over begrebet *folketaler* samt over retorisk og litterær patos (genereret af en fattigdomstopik). MAN søgte at skabe en identitetsfølelse med publikum ved at portrætttere 'en ædel fattig' (i modsætning til moderne dansk politik og litteratur). Det er en topos, en retorisk tematik, som MAN bruger til at generere politiske argumenter, fortællinger og interpellatoriske figurer (Black, Charland). Retorikere kan ved at studere fortidens folketalere få en forståelse af hvad det vil sige at appellere til "folket". Min analyse af Dynæs-talen fører til spørgsmålet: Behøver en folketaler ikke enten at være en demokratisk helt eller en manipulerende forfører, og gælder det måske også for nutidens populisme, at den har både positive og negative sider?

När rätten lägger lagboken åt sidan – En rättsretorisk studie av nämndemannadomar

Inom detta doktorandprojekt studeras så kallade nämndemannadomar vilket innebär rättsliga avgöranden där rättens icke juridiskt utbildade domare, det vill säga nämndemännen, röstat ner rättens juristdomare och således avgjort utgången. Ett flertal nämndemannadomar har på senare år uppmärksammats i media och i samband med detta har både de omskrivna fallen samt nämndemannasystemet som helhet kritiserats. Det har bland annat förekommit åsikter att nämndemännen, i dessa fall, inte dömer utifrån gällande rätt utan i stället baserar sina domslut på fördomar och förutfattade meningar.

I denna rättsretoriska (tvärvetenskapliga) studie används både rättsvetenskaplig och retorisk teori i syfte att undersöka den skriftliga argumentationen i sådana nämndemannadomar och belysa de underliggande förutsättningar som denna bygger på. Dessa förutsättningar kan antingen vara uttalade eller outtalade och kan baseras på rättsregler eller vara baserade på annat än gällande rätt (exempelvis i form av förgivetaganden, värderingar, perspektiv eller åskådningar).

Studien kan sägas granska argumentation som stundtals går utanför traditionella juridiska ramar – särskild då det görs avsteg från gällande rätt – trots att argumentationen äger rum i en högst rättslig kontext och ska vara bunden av ett juridiskt regelverk. Således belyser avhandlingen hur retoriska argumentationsmetoder samexisterar med de juridiska och använder retorisk teori till att utforska och utmana traditionella uppfattningar om den juridiska argumentationens natur, ramar och begränsningar.

Avhandlingen läggs fram för disputation och försvaras den 29 november 2022.

Linus Roos
Universitetsadjunkt och doktorand i rättsvetenskap, inriktning rättsretorik
Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete
Örebro Universitet, Sverige
E-mail: linus.pentikainen@oru.se

Abstract NKRF8 - Retorik utan gränser

Mats Rosengren (Uppsala University)

Why Myths are True – undoing traditional frontiers.

The questions of myth, myths and the mythical concern our reality at least as much as ever the questions of reason, logic and the logical. Today it is no longer the case, as Horkheimer and Adorno wrote in 1944 in *The Dialectic of Enlightenment*, that "Ever since Ulysses' happily unsuccessful encounter with the sirens, the power of song has also been broken, and all Western music has had to grapple with the fundamental incompatibility between song and civilization /.../." Today, instead, we realise that it is we ourselves who are in the position of sirens 'singing our world'. In my paper, I want to explore, with the help of Cornelius Castoriadis' and Ernst Cassirer's respective takes on myth, the possibility and reasonability of this position from a contemporary rhetorical philosophical anthropological stance.

Retoriken och det livslånga lärandet

Sedan den 1 juli 2021 finns ett tillägg i Högskolelagen: ”Högskolorna ska i sin verksamhet främja ett livslångt lärande.” [1] Tjugo år tidigare bildades ett nationellt kompetenscentrum för livslångt lärande som verkar för ”en löpande, livslång individuell bildningsprocess som sker i olika formella och informella sammanhang” [2]. För retoriker har bildningsidelet en lång historia, men när det nu också är vårt lagstadgade ansvar – hur syns det i den pedagogiska praktiken?

Vi kan

- öka utbildningsutbudet, genom exempelvis uppdragsutbildning,
- bredda rekryteringen, genom tillgängliggörande samt
- stärka förmågan till livslångt lärande.

Min presentation gäller den tredje punkten, retorikstudenternas kompetensutvecklingsförmåga, vilken svarar mot ett av Högskoleförordningens övergripande mål för generell examen [3]. På grundkursen i retorik vid mitt lärosäte arbetar studenterna i en färdighetsprogression som innefattar skriftliga reflektioner efter varje retorisk övning. Dessutom ska studenterna vid kursens slut överblicka sina retoriska framsteg och sätta upp mål för sin fortsatta utveckling efter kursens slut [4]. Som lärare är det i en tid av snabba förändringar svårt att förutse vilka retoriska kompetenser som studenterna kommer att behöva i sitt yrkesliv, men vi kan ge dem redskap för att själva utveckla sin kompetens, att överbrygga gränsen mellan utbildning och yrkesliv, mellan teori och praktik. Syftet med det reflekterande skrivandet är att förstå och kunna ta ansvar för det egna lärandet.

Att skriftligt reflektera är dock ingen medfödd förmåga utan en färdighet som kräver undervisning och träning. Min presentation innehåller exempel på reflektionsuppgifter och en diskussion kring hur de kan påverka retorikstudenters livslånga lärande.

Sara Santesson
Lunds universitet

Referenser

- [1] *Högskolelagen* (1992:1434 5§)
- [2] Encell, nationellt kompetenscentrum för livslångt lärande. *Vad är Encell?*
<https://ju.se/center/encell/nyheter/nyheter/2021-09-06-vad-ar-encell.html>. (hämtat den 22-04-11)
- [3] *Högskoleförordningen* (SFS 1993:100, bilaga 2)
- [4] Santesson, S, 2017. ”Retoriska portföljer. Studie av studenters portföljskrivande inom retorikämnet vid Lunds universitet” I: Pelger, S. & Santesson, S. 2017. *Kompetensportfölj för dokumentation, reflektion och progression*. Lund: Lunds universitet.

Progymnasmata i faktisk gymnasieundervisning

Anders Sigrell
Lunds universitet

Den retoriska övningsserien progymnasmata har varit mer akademiskt uppmärksammad för faktisk undervisning de senaste tjugo åren (t.ex. Fleming (2003), Sigrell (2008), , Baxter (2008), Gibson (2014), Eriksson (2020). I en artikel från 2019, i *Utbildning och demokrati*, efterfrågar Jonas Bakken fler empiriska studier från våra skolor, och färre teoretiska artiklar som påtalar retorikens förträfflighet (s. 105). På SMDI-konferensen (Nationella nätverket för forskning om svenska med didaktisk inriktning) 2020, presenterade jag progymnasmataövningarna som ett led för att arbeta med skolans demokratiuppdrag. En lätt parafraserad kommentar jag fick var "Jaja, det låter ju bra, men hur ser det ut på våra skolor, fungerar det?". Dessa båda uppmaningar påtalar gränsen mellan att i akademien studera möjliga retorikdidaktiska fördelar med t.ex. en antik övningsserie, och att i praktiken omsätta sådana i faktisk undervisning på våra ungdomsskolor.

I ett försök att finna möjliga svar på de ovan nämnda uppmaningarna har jag skickat ut enkäter till lärare som under sin studietid också fått utbildning i progymnasmata. Närmare 80 svar har kommit in. Enkätsvaren är till övervägande del positiva till arbetet med progymnasmata, även om också svårigheter av olika slag framhålls. "Jag har nog med att få kollegiet att tala om ethos, pathos, logos. Om jag säger progymnasmata himlar de med ögonen", är ett (1) svar som sätter fingret på det potentiella problemet med retorikens vokabulär som ett många gånger svårt hinder innan en kan ta sig fram till en konstruktiv kritik.

Ett antal av informanterna har accepterat att intervjuas. Resultatet från dessa samt enkätsvar presenteras på konferensen.

Bakken, Jonas (2019). "The integration of rhetoric into existing school subjects". *Utbildning & Demokrati*, vol 28, no 2, 93–108. Theme: Rhetorical education and the democratic mission of the school.

Baxter, Natalie Sue (2008). *The Progymnasmata: New/Old Ways to Teach Reading, Writing, and Thinking in Secondary Schools*. Theses and Dissertations. 1523, Brigham Young University.

Bergman, M. (2021). *Kärnintegrerad undervisning i svenska. Ett retorikmoment för språk och litteratur – och demokrati*. Lunds universitet.

Brännström , Maria & Sigrell, Anders (2022). "Rhetoric and the high school mission for democracy". *Scandinavian Journal of Pedagogical Research* (under bearbetning).

Eriksson, A. (2020). Writing and teaching a contemporary progymnasmata textbook. In P. Chiron, & B. Sans (Eds.), *Les Progymnasmata en pratique, de l'Antiquité à nos jours: = practicing the Progymnasmata, from ancient times to present days* (Vol. 27, pp. 341- 355). (Etudes de Littérature Ancienne ; Vol. 27). Editions Rue d'Ulm.

Fleming, J. David (2003). "The Very Idea of a Progymnasmata". *Rhetoric Review* 22 (2): sid. 105–120.

Gibson, Craig A. (2014). Better living through prose composition? Moral and compositional pedagogy in ancient Greek and Roman progymnasmata. *Rhetorica: A Journal of the History of Rhetoric*, 32(1), 1–30.

Håkansson, N. (2008). *Färdigheten att efterbilda eller oskicket att härma? Om imitatio (efterbildning) och imitation (härmning) som undervisnings- och lärandemetoder*. Umeå universitet.

Sigrell, Anders (2008). "Retorikens etik – och progymnasmata" I: *Texter om svenska med didaktisk inriktning. Femte nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning*. Maria Lindgren et al (red.). Växjö University Press, s. 200-220

Den sofistiska gränsen: Om retoriken som annan och egen

I *Sofisternas liv* menar Filostratos att bli brännmärkt som sofist i Aten också innebar att denna person inte längre fick delta i de juridiska processerna i staden. Liknande försök att utesluta sofisten kan vi, i antikens Grekland, också finna inom ramen för tänkandet, politiken, etiken och pedagogiken, och återfinns inte bara hos filosofer och pedagoger som Platon, Isokrates eller Aristoteles, utan lika mycket hos talare som Demosthenes. Suetonius lär oss att en liknande process även stod att finna i Rom, där såväl filosofer som retoriker och sofister bannlyses från staden år 161 f.v.t. enligt förslag av pretorn Marcus Pomponius. Också här sågs deras läror som ett hot mot den gamla moralen och sedvänjorna. Samtidigt vet vi att retoriken på relativt kort tid kom att erhålla en central plats i det offentliga livet inom såväl den grekiska som den latinska sfären. Här skulle vi, likt Suetonius, enkelt kunna förklara denna historiska utveckling med att de greker och romare som till en början ställde sig tveksamma till retoriken fort kom att inse hur den var såväl "användbar som redbar". Med den antika situationen som fond kommer min presentation att försöka komplimentera denna, i många avseenden, problematiska retoriksyn genom att undersöka ett antal moderna försök att såväl anklaga som försvara retoriken i allmänhet, och sofisten i synnerhet, med ansatsen att förstå det problem som sofisten och retoriken, i egenskap av begrepp, svarar mot.

Alexander Stagnell

Södertörns högskola / Université libre de Bruxelles

A European State of Mind: Rhetorical Formations of European Identity within the EU 1973–2014

Louise Schou Therkildsen

Uppsala universitet

European identity has become a central issue in the EU's political imaginary. In recent years, European identity—and related notions of a European destiny, European culture, and a European narrative—has been deployed as a weapon against the rise of the political far-right across Europe. The strategy of the EU to counter nationalism and populism, in other words, in many ways draws upon nationalist and populist myths about collective identity and even a shared destiny. The efforts to create European identity are not novel practices designed only to counter forces of the far-right, though. It has been a theme within the European Community since the early 1970s.

In this paper, I present some of the key findings of my doctoral thesis in which I investigate how the EU has worked rhetorically with collective identity formation over time: what are the spatial, temporal, and symbolic means used for such purposes? Whom or what do such identity formations represent and encompass? Who are the historical and visionary narratives for? And what are the implications of such formations for both the EU and its citizens? How are citizens positioned and constrained within these narratives, and which acts are encouraged?

I do so with the theory of constitutive rhetoric as my framework even as I propose to extend the theory's subject field in terms of constitutive means, temporal imaginaries, and projected practices.

Literature

Charland, Maurice. "Constitutive Rhetoric: The Case of the Peuple Québécois." *Quarterly Journal of Speech* 73, no. 2 (1987): 133–50.

Schou Therkildsen, Louise. *A European State of Mind. Rhetorical Formations of European Identity within the EU 1973–2014*. Studia Rhetorica Upsaliensia 10. Uppsala: Department of Literature, Uppsala University, 2022.

We scare because we care! On the rhetoric of crisis in education.

Tom Are Trippestad, Høgskulen på Vestlandet

In the polemic between Bitzer (1968) and Vatz (1973), the rhetorical situation is perceived either as a condition with a pressing problem demanding speech, or as a situation with a problem constructed strategically by the rhetor. A crisis will typically represent a rhetorical situation – either as serious and real threat that necessities making critical speech and decisions, or as a situation that has been carefully crafted as a mean of achieving certain political goals by a rhetor.

This paper analyzes two regimes of crisis and their policies of education in Norway, as strategic work done by two ministers. The paper address some of the democratic and pedagogical consequences of these crisis constructions and ask whether this strategic use of crisis overshadowed more important pressing problems in the formation of education policies. These crisis constructs and policies are not mere Norwegian, but represent traveling rhetoric in policies, although implemented differently in historical, national and local contexts.

The paper also elaborates on the ontology and epistemology of crisis, using Kosseleck (1988) *Critique and Crisis*, Roitmans (2013) *Anti – crisis* and Poppers (1995) *Open Society and its Enemies* as critical recourses. These theories do not only invite to criticism on a specific crisis. They also contribute to the understanding on what thought figures, tropes and genres of speech that comes into play during a crisis and contribute to new understanding of the rhetorical situation worth addressing in rhetorical analysis.

Literature

Apple, Michael W. (2015) View of Reflections on the Educational Crisis and the task of the Critical Scholar/Activist. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk* (1).

<https://pedagogikkogkritikk.no/index.php/ntpkr/article/view/90/727>

Bitzer. (1968). The Rhetorical Situation. *Philosophy and Rhetoric*, (1) s. 1–14

Vatz, R. E. (1998) The Myth of the Rhetorical Situation. In *Philosophy and Rhetoric* 6, (3): s. 154-161. University Park, Pa. and London: The Pennsylvania State University Press

Isenberg, B. (2012). Critique and crisis. Reinhardt Kosselecs thesis of the genesis of modernity. *Eurozine*. <https://www.eurozine.com/critique-and-crisis/?pdf>

Kosseleck, R. (1988). *Critique and Crisis. Enlightenment and the Pathogenesis of Modern Society*. Oxford: Berg Publishers Limited.

Popper, K. (1995) *The Open Society and Its Enemies* Vol. 1. Plato, Vol. 2. London: Routledge.

Roitman, J. (2013). *Anti – crisis*. Durham: Duke University Press.

<https://doi.org/10.1215/9780822377436>

Samskaping på tvers av språklige grenser mellom akademia og barnehagefeltet

Barnehagebasert kompetanseutvikling (ReKomp) i Norge er et relativt nytt nasjonalt program som overordnet tar sikte på implementering av Rammeplanen for barnehagen (2017) og utvikling av kvalitet. Arbeidet skjer i regi av Statsforvalteren (Länsstyrelsen), og foregår som et likeverdig utviklingsarbeid der problemformuleringene og målsettingene utvikles i et samarbeid mellom ansatte i barnehagen og ansatte i universitetssektoren, basert på deres ulike kunnskaper. Slik tas det sikte på utvikling av ny kunnskap gjennom *samskaping*.

Kommunikasjon og refleksjon står sentralt. Et viktig redskap er språket. Men nettopp språket kan være en utfordring. Jean-Francois Lyotard (1979/1984) har vært opptatt av hvordan flommen av informasjon og kunnskap i den vestlige verden er kontrollert gjennom den legitimiteten som er tilkjent vitenskapen, og at dette gir utfordringer i det å formidle og legitimere annen type kunnskap. Språket kan dessuten fungere tildekkende og etablere en form for den sterkestes rett, der likeverdighet er fraværende (Lyotard 1979/1984). Lyotard tar utgangspunkt i Ludwig Wittgensteins tenkning om språkspill, som ser språket i lys av en praksissammenheng, dvs. hvordan språket brukes innenfor varierende livsformer og utgjør en del av våre liv. Å beherske et språkspill henger sammen med å delta i en bestemt livsform og bruke det gjeldende språket korrekt i henhold til denne livsformens gjeldende og legitime kunnskap (Wittgenstein 1953/997).

Gitt de språklige utfordringene som er perspektivert ovenfor, hvordan fremme en reell samskaping og likeverdighet i det eksisterende samarbeidet i ReKomp – som tar inn over seg den språklige kompleksiteten i den gjeldende konteksten?

Jorun Ulvestad
Universitetet i Sørøst-Norge

Anerkjennelsens retorikk – Oppgjør med Irlands katolske arv

I denne studien utforsker vi retorikkens rolle i anerkjennelseskamper: sosiale bevegelser der identitetsgrupper tilkjemper seg rettigheter og respekt ved å tvinge frem et oppgjør med tidligere krenkelser. Studien som presenteres, analyserer den irske interesseorganisasjonen Joustice for Magdalene's (JFM) kampanje fra 2009 til 2013. Kampanjens mål var å få en offisiell statlig unnskyldning og økonomisk oppreisning for jenter og kvinner som fra 1920-tallet til 1990-tallet ble holdt i katolsk-drevne vaskerier, såkalte Magdelene Laundries. Dette var unge kvinner som hadde blitt gravide utenfor ekteskap, døtre av ugifte mødre, overgrepsofre, eller de hadde vokst opp i katolske barne- og mødrehem. I vaskeriene ble de nektet skolegang, tvunget til ulønnet arbeid, og utsatt for fysiske og psykiske overgrep. I tillegg kom en livslang skam gjennom de sterke konnotasjonene knyttet til Magdalena som den arketyptiske «falne kvinnan». Slike institusjoner var utbredt og en sentral del av kirke-stat-strukturen i det postkoloniale Irland. Gjennom 1900-tallet ble over 10 000 unge kvinner holdt i slike vaskerier i kortere eller lengre perioder. I kjernen av analysen er balansen mellom de instrumentelle og de konstitututive funksjonene i kampanjens retorikk. Gjennom årene JFM var virksom, bygget den en grundig og slagkraftig anklage mot den irske staten som til slutt ledet frem i den internasjonale menneskerettighetsdomstolen. Samtidig var kampanjens retorikk avgjørende for formingen av en ny, positiv identitet for kvinnene som overlevende. Denne fornyede identiteten lar dem kreve sosial anerkjennelse ikke som ofre, men som verdifulle tidsvitner som kan spille en viktig rolle i den irske nasjonens håndtering av sin mørke historie. Studien gir oss ny forståelse for anerkjennelseskampers retoriske uttrykk og hvordan de bidrar til å konstituere både gruppeidentiteter og nasjonal identitet.

Eirik Vatnøy
Universitetet i Oslo

Abstract til NKRF8

Lisa S. Villadsen

Afd. for Retorik, Institut for Kommunikation
Københavns Universitet

Dissensens muligheder i grænselandet mellem *inventio* og *elocutio*

I den klassiske retorik stod overvejelser om balance og afvejning centralt med begrebet *decorum*. Normerne for hvad der udgør det passende, og hvad der overskridt grænserne for det sømmelige, har ændret sig med tiden og udviklet sig i takt med varierende politiske og sociale forhold. Den teknologiske udvikling har vist sig at være en afgørende faktor i udfordringen af grænser for hvad man kan sige i det offentlige rum. I dansk offentlig debat er det efterhånden en topos at tale om den stadigt grovere tone i den offentlige debat, den ”går over grænsen”. I en tid hvor hyperpolarisering af den offentlige debat er et faktum i visse dele af verden, er det en vigtig opgave for retorikken at undersøge muligheder for at den offentlige debat ikke forstummer og fortsat kan være et forum for kritisk udveksling af synspunkter.

I dette oplæg fokuserer jeg på hvordan nyere retorisk teori behandler spørgsmålet om hvad der er passende i offentlig debat, hvordan vi kan tale om normbrydende debatadfærd, og hvordan retorikken kan bidrage med brugbare vurderingskriterier. Med udgangspunkt i to nyere amerikanske bogudgivelser, *Beyond Civility. The Competing Obligations of Citizenship* og *Words on Fire. Eloquence and Its Conditions* diskuterer jeg om Bob Ivie's tanker om dissens og den retoriske trickster som bidrag til forståelsen af den grænsesøgende retoriks funktion, ligesom jeg diskuterer om et begreb som retorisk medborgerskab kan indgå i formuleringen af brugbare diskursive normer for vurdering af grænseoverskridende debatadfærd.

(238 ord)

Litteratur:

Goodman, R. (2021). *Words on Fire. Eloquence and Its Conditions*, Cambridge University Press.

Gutmann, A. & Thompson, D. (2004). What Deliberative Democracy Means in *Why Deliberative Democracy?* i Amy Gutmann & Dennis F. Thompson. Princeton University Press, 1-63.

Ivie, R. L. (2015). Enabling Democratic Dissent. *Quarterly Journal of Speech*, 101(1), 46-59.

Hariman, R. (2007). Amateur Hour. Knowing What to Love in Ordinary Democracy” i *The Prettier Doll. Rhetoric, Discourse, and Ordinary Democracy* (red. Karen Tracy, James P. McDaniel, Bruce E. Gronbeck). University of Alabama Press.

Keith, W. & Danisch, R. (2020). *Beyond Civility. The Competing Obligations of Citizenship*. Penn State University Press.

Kock, C. & Villadsen, L. (2014). Rhetorical Citizenship: Studying the Discursive Crafting and Enactment of Citizenship. *Citizenship Studies*, 21(5), 570-586.

Villadsen, L. (2017). Doxa, Dissent, and Challenges of Rhetorical Citizenship: 'When I Criticize Denmark, It Is Not the White Nights or the New Potatoes I Have In Mind', *Javnost: The Public* 24(3), 1-16.

Welsh, S. (2002). "Deliberative Democracy and the Rhetorical Production of Political Culture" *Rhetoric & Public Affairs*, 5(4), 679-707.

Barbro Wallgren Hemlin
Inst. för svenska, flerspråkighet och språkteknologi
Göteborgs universitet
barbro.wallgren-hemlin@svenska.gu.se

Mycken klokskap (och någon därskap) i Johan Möllers homiletik från 1779

En veriktig klassiker inom svensk retorik är Johan Möllers *Afhandling om Et Rätt Prediko-Sätt, Uppgifwande De Grunder, Hwarefter så wäl Predikningar böra författas och hållas, Som Riktiga Omdömen deröfwer fällas* från 1779. Förmodligen är den bortglömd idag, men likväl var den oerhört viktig som homiletisk lärobok och handledning under det sena 1700-talet och hela 1800-talet. Yngve Brilioth (1962) menar t.o.m. att Möller i sin bok lägger mönstret för den klassiska svenska predikan, såsom den sedan har framstått under mer än 200 år. Möllers bok fanns också i poeten och biskopen Esaias Tegnérers bibliotek och att döma av hur Tegnér formulerade sig när det gällde hur en god predikan skulle vara, är det svårt att tro att han inte grundligt hade läst Möller.

I mitt föredrag vill jag lyfta fram Möller ur glömskan och visa hur denne kunnige, men ödmjuke, homilet hanterade den klassiska retorikens arv i sin strävan att få svenska präster att predika bättre. Jag kommer att ge en kort översikt över boken som helhet och en kommentar om dess tänka mottagare. Hur såg Möller på sina läsare? Dessutom blir det ett par djupdykningar i de råd Möller gav sina samtida yrkesbröder. Många är kloka, några är inte det. Många har giltighet också idag, några bör nog inte fästas avseende vid. Exempel kommer att ges på både det ena och det andra.

Möjligen hinner vi också ta en titt på hur Möllers tänkande om predikans retorik förmodligen influerade Tegnérers, något som jag kommenterat i samband med min textkritiska utgivning av Tegnérers kyrkliga tal (*Esaias Tegnérers kyrkliga tal III:506 ff.*).

Referenser:

Brilioth, Yngve 1962. *Predikans historia* (Olaus Petri-föreläsningar hållna vid Uppsala universitet). 2. uppl. Lund: Gleerups.

Möller, Johan 1779. *Afhandling om Et Rätt Prediko-Sätt, Uppgifwande De Grunder, Hwarefter så wäl Predikningar böra författas och hållas, Som Riktiga Omdömen deröfwer fällas*. Stockholm: tryckt hos Anders Jacob Nordström.

Tegnér, Esaias 2019. *Esaias Tegnérers kyrkliga tal III. Åren 1831–1836*. Utgivna av Barbro Wallgren Hemlin på uppdrag av Tegnérersamfundet. Skellefteå: Artos.

Abstract: I stället för en annan. Vittnesretorik i skandinavisk Förintelselitteratur

Mitt pågående avhandlingsprojekt handlar om vittnesretorik. Med utgångspunkt i samtida skandinavisk Förintelselitteratur - främst dokumentär fiktion och biografier - undersöker jag en kommunikativ akt där en person tar på sig att vittna om andra personers erfarenheter. Mera specifikt ser jag på hur texterna i fråga försöker kommunicera ett lidande som inte är skribentens eget, men som denne ändå ser som sin moraliska skyldighet att meddela för en vidare publik. På så sätt närmar jag mig ett fenomen som först på senare år börjat pocka på retorikämnets uppmärksamhet: det ställföreträdande vittnandets retorik. I min presentation lägger jag fram några preliminära rön ur mitt forskningsprojekt, som för tillfället är inne på sitt första år.

Joni Wallin Lämsä

Doktorand i retorik

Institutionen för kommunikation och medier

Lunds universitet